

Europa Dichtbij



Voor u ligt het werkboek 'Investeren in de regio', een nieuwe uitgave in de serie 'Europa Dichtbij'. Gedurende 2012, met mogelijk een uitloop in 2013, werk ik in het Europees Parlement als rapporteur aan de nieuwe inzet van een vijftal Europese regiofondsen voor de periode 2014-2020. Dit is een dankbaar werk, omdat we met deze nieuwe inzet in Europa weer de weg naar boven hebben ingeslagen.

Ik ben verheugd dat velen zijn ingegaan op mijn verzoek om medewerking te verlenen. Ik dank hen allen hartelijk voor hun bijdragen.

Informeren, opiniëren en betrekken: dat wil ik met dit werkboek. 'Rapporteur regionaal gaat digitaal', zo liet ik u al eerder via mijn nieuwsbrief weten. Dit boek maakt het mogelijk te 'klikken' naar relevante teksten, rapporten, videobeelden en achtergrondinformatie. Ga daarvoor naar de website www.lambertvannistelrooij.nl en kijk onder het kopje thema's bij regionaal beleid. De informatie wordt steeds up-to-date gehouden. Maar ook als u online wilt discussiëren over de thema's in dit werkboek bied ik u een forum. Via de LinkedIn-groep 'Europa Dichtbij' kunt u uw mening laten horen en zelf discussies starten. Uw mening telt!

Lambert van Nistelrooij

Inleiding	7
1. Uitdaging EU 2020	
1.1. De kenniseconomie centraal	9
1.2. Jeroen de Haas - Duurzame energie voor iedereen	13
1.3. Neelie Kroes over de Digitale Agenda voor Europa	15
1.4. Frans van Vught - Voor je sterkste punten kiezen	17
2. De Regionale Zaak	
2.1. Het rapporteurschap: naar een nieuwe aanpak	21
2.2. Terugkijken en vooruitblik: het Vierde en Vijfde Cohesierapport	23
2.3. Danuta Hübner: hoe krijgen we weer groei?	25
2.4. Johannes Hahn: het huidige beleid en de nieuwe wetsvoorstellen	27
2.5. Andreas Faludi - Territoriale cohesie en ruimtelijke planning	29
2.6. Regionaal Beleid in Nederland	31
Het rapporteurschap	33
3. Troeven op tafel	
3.1. Anne Bliet - Flevoland: 'met de kop in de wind'	37
3.2. Eric Buskens - Noord-Nederland; gezond ouder worden	39
3.3. Glasvezel is troef	41
3.4. AstroLofar Dwingelo: de top in Europa	43
3.5. Grenzen verleggen in Zeeland en West-Brabant	45
3.6. De topsector food in de regio	47
3.7. High Tech Campus Eindhoven	49
4. Samen vaart maken	
4.1. De financiële context: het Meerjarig Financieel Kader (MFK)	51
4.2. Luc Soete - Leningen en belastingvoordelen in plaats van subsidies	53
4.3. Pe Verhoeven - Europese Investeringsbank	55
4.4. Verbeteringen van het regionaal beleid	57
4.5. Nederland buitenspel?	61
4.6. Het geluid van Zuid	62
4.7. Hoe nu verder?	63
Lamberts startvragen	65

Instructie gebruik QR codes

Dit is een QR code. Deze vindt u in dit boek terug aan het eind van ieder hoofdstuk. Door deze code te openen of naar de bijbehorende link te surfen krijgt u toegang tot aanvullende documentatie en beeldmateriaal. Om de QR code te kunnen openen heeft u een QR applicatie voor uw smartphone nodig. Een dergelijke applicatie kunt u downloaden via get.beetagg.com.



Inleiding



Hoe krijgen we in de Europese Unie en in Nederland mensen weer aan het werk? Hoe bevorderen we innovatie, groen ondernemerschap en dus de economische groeicijfers? En hoe kunnen we de formule van de 'slimste regio van Nederland', Brainport Eindhoven, toepassen in andere Nederlandse en Europese regio's?

De afgelopen maanden zijn we in de Eurozone in de ergste schulden crisis ooit beland. Die kwam nog eens bovenop de kredietcrisis van 2008. Als we nadenken op welke wijze we opnieuw groei in de Europese economie kunnen krijgen om voldoende nieuwe banen te laten ontstaan, zien we drie grote lijnen lopen.

Beheersen en beheren

In september 2011 is door het Europees Parlement de laatste hand gelegd aan zes wetsteksten, ook wel het 'sixpack' genoemd. Voor de komende jaren zijn spelregels vastgelegd waardoor de begrotingen van de lidstaten strenger worden gecontroleerd. Noodzakelijke maatregelen worden nog altijd door de nationale regeringen genomen, maar de lidstaten worden vanaf nu wel strakker aan de Europese begrotingsregels gehouden. Na de Europese top in december 2011 kunnen daadwerkelijk sancties worden opgelegd aan lidstaten die de afspraken over de hoogte van de begrotingstekorten schenden.

Voltooiing van de interne markt

We kennen sinds 1 januari 1993 een Europese interne markt. Daardoor zijn alle nationale economieën met elkaar verweven geraakt. Zonder deze ontwikkeling, die een enorme economische groei heeft gecreëerd, zouden we in Nederland allemaal een maandsalaris

per jaar minder verdienen. De interne markt is een succes. Zo exporteert Nederland alleen naar Italië al meer dan naar China, India, Brazilië en de Verenigde Staten samen. Het is van buitengewoon groot belang dat de huidige interne markt wordt voltooid en verder wordt uitgebouwd. De Europese Commissie heeft daarvoor een actieplan opgesteld waarin vijftig maatregelen zijn opgenomen om de interne markt verder te versterken. Er valt nog volop winst te behalen, vooral als het gaat om dienstverlening.

Slimmer, groener, inclusiever

Het derde spoor is de Europa 2020 strategie. Deze in 2010 opgestelde agenda is gericht op een slimme, duurzame en sociaal verantwoorde economische groei. Hiermee kiest Europa voor een sterke en duurzame economie met veel werkgelegenheid. De Europa 2020 strategie is uitgewerkt in zeven deelrapporten, die we in Brussel 'vlaggenschepen' noemen. Zo heeft de Nederlandse Eurocommissaris Neelie Kroes het vlaggenschip 'Digitale Agenda' onder haar hoede. De vlaggenschepen staan voor een versterking van de concurrentiekracht en het inzetten op de kenniseconomie. Het regionale beleid en het stimuleren van hoogstaand wetenschappelijk en technologisch onderzoek vormen daarbij de belangrijkste onderdelen. Voor beide beleidsterreinen is nieuwe wetgeving aanhangig in het Europees Parlement. Voor decentrale overheden zijn met name de regionale fondsen voor de periode 2014 tot 2020 van belang. Samenwerking tussen de regio's is een bittere noodzaak om de weg naar Europees herstel en groei in te slaan.

Uitdaging Europese Unie 2020

Robert-Jan Smits

Robert-Jan Smits (1958) is sinds juli 2010 directeur-generaal bij het directoraat-generaal Onderzoek en Innovatie van de Europese Commissie. Smits was hiervoor plaatsvervangend directeur-generaal bij het Joint Research Centre van de Europese Commissie en vervulde daarvoor een aantal andere functies binnen het directoraat-generaal Onderzoek en Innovatie, onder meer als directeur 'Ontwikkeling van de Europese Onderzoeksruimte'. Hij heeft gestudeerd aan de Universiteit Utrecht, het Institut Universitaire d'Hautes Etudes Internationales in Genève (Zwitserland) en de Fletcher School of Law & Diplomacy in de Verenigde Staten.



1.1. De kenniseconomie centraal

"Doe de dingen slimmer, simpeler en groener. Dat is de kern van het beleid dat de Europese Unie tot 2020 wil voeren. Kennis is elementair." Aldus Robert-Jan Smits tijdens een expertconferentie op de Universiteit van Tilburg, gehouden op 8 juli 2011.

Even uit het theorieboekje: de economie kan groeien door grondstoffen efficiënt te benutten en lonen laag te houden. Echter: grondstoffen zijn in Europa van oudsher schaars en lage loonkosten kunnen leiden tot een afname van de koopkracht en maatschappelijke ontevredenheid. Europa dient dus op een duurzamere manier met haar grondstoffen om te gaan. Volgens Smits is kennis voor de Europese Unie de enige weg om overeind te blijven in de wereldwijde slag om te overleven.

In de opvolger van het 7e Kaderprogramma voor onderzoek en innovatie, genaamd Horizon 2020, is vereenvoudiging één van de topprioriteiten. Het nieuwe programma wordt minder bureaucratisch van opzet zodat bedrijven en onderzoekscentra makkelijker Europese subsidies kunnen aanvragen. Dit betekent voor Nederland dat met name de topsectoren meer en makkelijker voor Europese subsidies in aanmerking kunnen komen. In het verleden ging heel veel tijd, en dus geld, zitten in de aanvraagprocedures. In de toekomst moet het ook mogelijk worden om subsidies uit verschillende fondsen, de zogenaamde 'crossfinanciering', uit bijvoorbeeld het regionale fondsen en onderzoeksfondsen te verkrijgen.

Europa 2020 - doelstellingen¹

Doelstellingen van EU/lidstaten	Arbeids-participatie (in %)	O&O in % van bbp	CO2-emissiereductie-doelstellingen ²	Hernieuwbare energie
EU-kerndoel	75 %	3 %	-20 % (ten opzichte van 1990)	20 %
Schatting voor EU³	73,70-74 %	2,65-2,72 %	-20 % (ten opzichte van 1990)	20 %
NL	80 %	2,5 %	-16 %	14 %

Energie-efficiëntie – vermindering van energieverbruik in megaton olie-equivalent (Mtoe)	Voortijdige schoolverlating in %	Tertiair onderwijs in %	Verkleining van de populatie waarvoor armoede en sociale uitsluiting dreigt, in aantal personen
20 % stijging van energie-efficiëntie, ofwel een vermindering van 368 Mtoe	10 %	40 %	20 000 000
206,9 Mtep	10,30-10,50 %	37,50-38,0 %	IResultaat kan niet worden berekend door verschillen tussen de nationale methodologieën
n.b.	<8 %	>40 % 45 % verwacht in 2020	100 000

¹ Zoals in april 2011 opgenomen in de nationale hervormingsprogramma's van de lidstaten.

² De nationale emissiereductiedoelstellingen die in Beschikking 2009/406/EG (ofwel "beschikking inzake de verdeling van de inspanningen") worden genoemd, betreffen de emissies die niet onder het emissiehandelssysteem vallen. De emissies die onder het emissiehandelssysteem vallen, zullen met 21% worden vermindert ten opzichte van 2005. De overeenkomstige totale emissiereductie zal -20% bedragen ten opzichte van 1990.

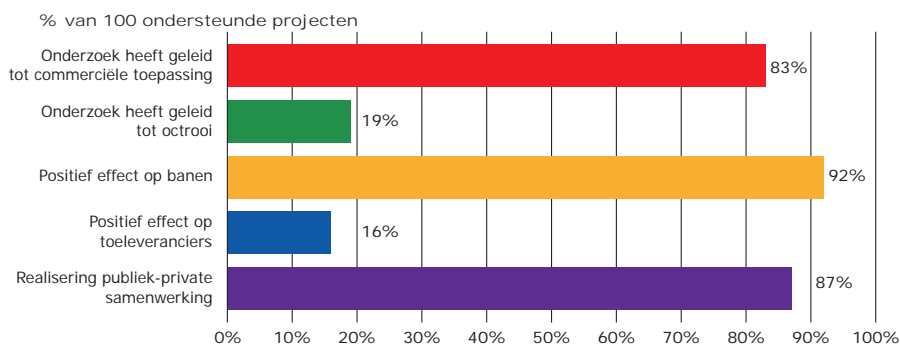
³ Som van nationale doelstellingen.

Zie hier het 'geheim' van de noodzaak tot Europese samenwerking en integratie voor een land als Nederland. Het organiseren en delen van de kennis die Europa nodig heeft, kan niet goed plaats vinden op de schaal van de relatief kleine lidstaten. Daarom zet de EU in de komende Europese meerjarenbegroting de troefkaart van het op Europese schaal gestimuleerde wetenschappelijke en technologische onderzoek in. In de huidige meerjarenbegroting (2007 tot 2013) is daarvoor een bedrag van 55 miljard euro uitgetrokken. De Europese Commissie heeft voorgesteld om in de volgende periode (2014 tot 2020) maar liefst 80 miljard euro beschikbaar te stellen. Smits: "We leven op onze afdeling in een roes. Dat betekent een verhoging van 46 procent en in het totaal van de Europese begroting stijgen we van zes naar acht procent."

De bevordering van de kenniseconomie wordt in 'Horizon 2020' gekoppeld aan andere belangrijke maatschappelijke uitdagingen. Denk bijvoorbeeld aan het efficiënter omspringen met grondstoffen, het ontwikkelen van nieuwe, duurzame vormen van energieopwekking, supersnel internet en actief en gezond ouder worden. Maar ook de sociale kant van het beleid komt nadrukkelijk in het vizier. Kennisinstituten krijgen in de komende periode de kans om te investeren in sociale innovatie. Hierbij moet gedacht worden aan concepten als slimmer werken (het realiseren van hoogwaardige arbeidsvormen) en flexibel organiseren (het hanteren van innovatieve organisatieprincipes).

Smits legt er de nadruk op dat de regels rondom de Europese fondsen verder vereenvoudigd moeten worden. "Onderzoekers moeten onderzoek doen en niet worden belast met het schrijven van rapporten voor Brussel. We moeten meer uitgaan van vertrouwen en minder van regels. De Europese Unie staat ook wel bekend als 'fraudeunie'. Er wordt vanuit de publieke opinie veel nadruk gelegd op de noodzaak van goede verslaggeving en controle, waardoor de ministers van Financiën zich genoodzaakt voelen om aanvullende controles te vragen. Een 'trust-based approach' is nog niet aanwezig. Het realiseren daarvan is een uitdaging voor de Europese én nationale politici!"

Effect van steun op onderzoek, 2000-2006



Bron: ISMERI Europa - Nova, Intermediate evaluation of NOP SIL, en ISMERI Europa - IZI, Intermediate evaluation of NOP Research



Jeroen de Haas

Mr. Jeroen de Haas (1959) is sinds 2007 bestuursvoorzitter van Eneco. Hij is vanaf 2000 lid van de Raad van Bestuur. De Haas, die Nederlands Recht studeerde aan de Universiteit van Utrecht, begon zijn carrière bij IT-bedrijf Roccade. Tot 2000 was hij actief als directeur bij Enercom en RCCIVEV.



1.2. Duurzame energie voor iedereen

De uitdagingen op het gebied van energie in de Europa 2020 agenda zijn enorm. Het groeiend verbruik van olie en kolen, vooral ook door de groeiende behoefte van bijvoorbeeld India en China, legt druk op de onafhankelijke toegang tot energiebronnen voor de EU landen. Bovendien daagt de opwarming van de aarde ons uit om schone oplossingen te vinden voor de generaties na ons. Duurzame energie biedt volgens Eneco vanuit zowel bedrijfseconomisch, maatschappelijk en ecologisch perspectief de beste garantie voor de continuïteit van onze energievoorziening. Dit geldt bij uitstek voor Europa, dat binnen de wereldeconomie een leidende rol kan vervullen als het gaat om verduurzaming van de economie én het benutten van de marktkansen die dat oplevert.

De Noordwest-Europese regio waar Nederland deel van uitmaakt is goed gepositioneerd om een sterke concurrentiepositie op te bouwen. Verduurzaming van de energievoorziening biedt een inspirerend samenwerkingsterrein voor EU lidstaten dat als structureel voorbeeld zou kunnen dienen voor de versterking van Europese samenwerking op andere terreinen. Bovendien liggen er markt en export kansen in de energiesector zelf. Neem bijvoorbeeld het gegeven dat de wereldvraag naar windenergie in de komende tien jaar zal verdubbelen.

Jeroen de Haas: "Eneco is een duurzame Noordwest-Europese energieonderneming. We behoren tot de schoonste energieondernemingen van Europa en willen dit blijven. Onze ambitie is: duurzame energie voor iedereen. Dat betekent betrouwbaar, betaalbaar

en schoon. Deze passie komt voort uit verbondenheid met de wereld om ons heen én omdat een duurzame strategie bedrijfseconomisch de meeste waarde oplevert.”

“Eneco heeft geen kolen- en kerncentrales”, vertelt De Haas. “Verder bieden onze schaalgrootte en zelfstandigheid een uitgangspositie met de nodige slagkracht en flexibiliteit. Beide zijn nodig om nieuwe ontwikkelingen te stimuleren, snel te kunnen handelen wanneer zich kansen voordoen en soms boven het maaiveld uit te steken.”

“Om onze ambitie te realiseren investeren we volop in schone opwekking van energie, zoals windparken op land en in zee, warmte en koude, zon, biomassa en water. Op weg naar een volledig duurzame energievoorziening gebruiken we gas. Deze schoonste fossiele energiebron zetten we flexibel in om de continuïteit van levering te garanderen als het minder hard waait of de zon onvoldoende schijnt.”

Bedrijven en consumenten produceren steeds vaker hun eigen energie, onder meer door aardwarmte, biogas, HRe ketels, warmtepompen, zonnepanelen en participatie in windturbines. Eneco wil actief deelnemen aan deze ontwikkeling. “Energievoorziening wordt daardoor steeds meer een samenspel”, zegt de Haas. “Gebruikers kunnen vandaag - als het waait - afnemer zijn en morgen - als de zon schijnt - aan ons leveren. Of aan de buurman.” Volgens De Haas zoekt Eneco die nieuwe samenwerking op en zorgt het voor flexibele en continue betrouwbare beschikbaarheid van schone en betaalbare energie. “Dat vraagt dus ook om hoogwaardige kennis en toepassing van praktische, lokale en regionale oplossingen voor opwekking en besparing.”

Met de huidige technologie kan in 2050 wereldwijd 95 procent van de energiebehoefte duurzaam worden opgewekt. De Europese Unie, en daarbinnen de Noordwest-Europese regio, kan daarin voorop lopen. De Haas: “Eneco onderschrijft deze stelling volmondig. De energievoorziening verduurzamen, dat doen we niet alleen. Klanten, investeerders, wetenschappers, overheden, belangenorganisaties, bedrijven, iedereen nodigen we uit om mee te doen. Samen met onze klanten en andere partners ontwikkelen we nieuwe duurzame oplossingen. Slimme oplossingen, waarmee klanten energie kunnen besparen en zelf kunnen produceren. Zo gaan we samen voor duurzaam.”

Neelie Kroes

Drs. Neelie Kroes (1941) is vice-voorzitter van de Europese Commissie en als Eurocommissaris verantwoordelijk voor de Digitale Agenda. In de periode 2004-2009 was ze belast met de portefeuille Mededinging. Neelie Kroes heeft vanaf 1971 verschillende politieke functies in Nederland vervuld, waaronder die van minister van Verkeer en Waterstaat in de kabinetten - Lubbers I en II (1982-1989). Tussen 1991 en 2000 was ze president van de Universiteit Nyenrode.



1.3. Neelie Kroes over de Digitale Agenda voor Europa

Wat houdt de Digitale Agenda in?

“De Digitale Agenda voor Europa is in de kern een agenda voor economische groei. ICT is de sector van de toekomst. Als Europa hier niet in investeert kunnen we in de toekomst niet meer concurreren met Azië en de Verenigde Staten. ICT is ook een motor voor innovatie en productiviteit. Daarnaast willen we met de Digitale Agenda ervoor zorgen dat iedere Europeaan kan inhaken en profiteren van de digitale ontwikkeling. Mijn leus is dan ook ‘everybody digital’. Er mogen geen nieuwe sociaal-economische scheidslijnen ontstaan tussen digivaardigen en digibeten.”

Wat is het belang voor de Europese Unie?

“De wereld is mede door ICT maar vooral door het internet heel snel en grondig aan het veranderen. Het is onze plicht om ervoor te zorgen dat we die verandering uitbuiten ten behoeve van burgers en bedrijven in Europa. Dat betekent ook dat we een antwoord moeten geven op vraagstukken als veiligheid, ethiek en privacy. Ten slotte willen we met de Digitale Agenda investeren in de nuttige en soms essentiële rol die ICT kan spelen in het aanpakken van maatschappelijke vraagstukken, zoals vergrijzing, energieveiligheid, mobiliteit, en CO2-reductie.”

Welke elementen kunnen we de komende jaren op de politieke agenda verwachten?

“In de komende jaren zal ik blijven hameren op de noodzaak om in supersnelle breedbandnetwerken te investeren, zowel vast als mobiel. Breedband is hét fundament voor digitale ontwikkeling. Zonder snel breedband zullen veel online applicaties zoals video



streaming, eHealth en cloud diensten zich niet of veel langzamer kunnen ontwikkelen. Voor investeringen in vaste glasvezelnetten moeten nieuwe business- en pricingmodellen ontwikkeld worden. In het geval van vierde generatie mobiele netwerken is het vooral van belang dat lidstaten voldoende spectrum vrijgeven. Dit is nodig om de groei aan internetverkeer op te kunnen vangen. Verder denk ik dat we in deze zware economische tijden nog meer moeten doen om ondernemers te ontlasten en te stimuleren. Hiermee steunen we hen om nieuwe bedrijven op te zetten en technologieën en diensten te ontwikkelen die banen genereren en economische groei bevorderen.”

Hoe 'doet' Nederland het, vergeleken met andere lidstaten?

“Nederland doet het goed op veel vlakken. De Nederlanders waren al vroeg online en hebben nog steeds een van de hoogste internet gebruikscijfers in de wereld, al blijft mobiel internet wat achter. We hebben nog steeds goede infrastructuur, maar ook in Nederland moeten we verder investeren. In ICT-applicaties in de zorg was Nederland ook een koploper, maar heeft het met het sneuvelen van het landelijk schakelpunt voor het EPD een gevoelige terugslag gekregen.”

Hoe werkt de Digitale Agenda door in andere beleidsdoelstellingen?

“Je zou het haast kunnen omkeren. Waarin werkt de Digitale Agenda niet door? Bijvoorbeeld bij het adresseren van vergrijzing en de stijgende zorgkosten. ICT-oplossingen zullen ons helpen om ouderen langer gezond en zelfstandig te houden. Om decentrale energie opwekking en elektronisch rijden mogelijk te maken hebben we 'slimme' netwerken nodig. Ook zal ICT kunnen helpen bij het verhogen van procesefficiency in allerlei sectoren en door 'dematerialisatie' een bijdrage leveren aan het verlagen van CO2-uitstoot.”

Frans van Vught

Prof. Dr. Frans van Vught (1950) was adviseur van voorzitter van de Europese Commissie José Barroso voor onder andere het wetenschappelijk en technologisch onderzoek. Tevens is Van Vught voorzitter van Neth-ER het lobbykantoor van de Nederlandse universiteiten in Brussel en maakte hij deel uit van het Innovatieforum dat was ingesteld door voormalig minister-president Jan Peter Balkenende. Van Vught was hoogleraar aan de Universiteit Twente van 1986 tot 2004 en is oud-rector-magnificus van deze universiteit.



1.4. Voor je sterkste punten kiezen

Technologisch onderzoek, nanotechnologie, topregio's en innovatie. Allemaal prachtige begrippen. Maar waarvoor zou je dat allemaal doen? Om een paar excellente mensen aan een betere toekomst te helpen? "Nee", zegt Frans van Vught, hoogleraar in Twente en topadviseur van José Manuel Barroso, voorzitter van de Europese Commissie. "Als in die glimmende wereld van het Zevende en straks het Achtste Kaderprogramma (Horizon 2020) kennis wordt vermeerderd en nieuwe producten worden ontwikkeld, dan zullen gewone mensen daar vervolgens ook veel aan hebben. Er ontstaan meer banen, betere producten, meer welvaart en een prettiger leven. Daarvoor doe je het allemaal."

Waar hebben we het eigenlijk over als we spreken over innovatie? Van Vught: "Met innovatie proberen we ervoor te zorgen dat in een wereldwijde concurrentieslag wij in Europa, in Nederland en in de eigen regio onze welvaart kunnen behouden of zelfs nog wat kunnen vergroten. Onze voornaamste grondstof in dat verband is 'kennis'. Het toenemen van kennis is mogelijk wanneer we voldoende knappe koppen bij elkaar zetten om nieuwe materialen, nieuwe processen en nieuwe diensten te ontwikkelen. Maar dan zijn we er nog niet. Die kennis moeten we vervolgens omzetten in nieuwe producten en nieuwe diensten. Daar zijn dan nieuwe bedrijven, instellingen en samenwerkingsverbanden voor nodig."

Intussen wijzen de cijfers uit dat EU lidstaten in de nieuwste wereldranglijst van meest innoverende landen nog wel hoge ogen gooien. Ook Nederland lijkt zich nog geen zorgen te hoeven maken vanwege de negende plaats in deze rangschikking. "Maar de

schijn bedriegt”, vreest Van Vught. “De Amerikanen doen het beter en China is sterk in opkomst. We moeten in Europa wat tandjes bijzetten. Vooral in de sectoren biotechnologie, nanotechnologie en ICT worden in de Europese Unie minder patenten aangevraagd dan in de Verenigde Staten en Japan. Ook zijn we in de Europese Unie te langzaam om onze nieuwe kennis om te zetten in bedrijvigheid. Het sneller maken van producten en het opzetten van nieuwe vormen van dienstverlening is wel nodig om richting 2020 voldoende concurrerend en welvarend te blijven.”

Tegen die achtergrond geeft Van Vught een analyse van het inmiddels gepubliceerde voorstel van de Europese Commissie voor het meerjarige financiële kader 2014-2020: “De uitgaven voor Research & Development worden significant vergroot. Ook zie je het effect van de inzet van onder meer Lambert van Nistelrooij om meer synergie in de beleidsprogramma’s aan te brengen. Er komt veel meer samenhang in de budgetten en beleidsprogramma’s. Zo komt er ook uit de regionale fondsen meer geld beschikbaar voor R&D. Om deze ambities te ondersteunen wordt gewerkt aan het vereenvoudigen van de regelgeving.” Maar daar blijft het volgens Van Vught niet bij: “De onderlinge relaties tussen bedrijfsleven en onderwijs moeten intensiever worden. Universiteiten zijn nog te veel bezig met alleen maar ontwikkelen en overdragen van kennis aan studenten.”

Tegenwoordig wordt in Den Haag het beleid onder het nieuwe kabinet niet meer bepaald door de versterking van de regionale ‘Pieken in de Delta’, maar door negen topsectoren. In juni 2011 verscheen opnieuw een dikke stapel rapporten. Maar volgens velen ontbreken die aan twee woorden: ‘Europa’ en ‘regio’. Van Vught: “Dat is een juiste constatering. Ik maakte deel uit van het eerste Innovatieplatform, dat toenmalig

Scherp aan de wind!

Handvat voor een Europese strategie voor Nederlandse (top)sectoren

Uit het rapport ‘Scherp aan de wind’ van de Adviesraad voor het Wetenschaps- en Technologiebeleid (AWT) blijkt dat de centrale rol van onderzoek en innovatie in het nieuwe Europese beleid grote kansen biedt voor Nederland. Nederlandse sectoren met een sterke kennisbasis kunnen profiteren van de versterking van de positie van de European Research Council, het European Institute for Innovation and Technology en de implementatie van de ESFRI (European Strategy Forum on Research Infrastructures). Daarnaast geeft men aan dat Europees beleid gericht op de vrije markt van onderzoekers en de kennisbasis met name positief is voor Nederlandse sectoren met een sterke kennisbasis. Het rapport concludeert ook dat Nederlandse sectoren met een zwakke kennisbasis moeilijker kunnen profiteren van Europees beleid. Het benadrukt dan ook dat het behouden van kennis op nationaal niveau essentieel is om goed te presteren in Europa. Volgens AWT-voorzitter Sijmensen kan Nederland veel baat hebben bij Europees beleid als het scherp aan de wind gaat varen.

High Tech materialen en systemen

Life-sciences



Agro-Food



Logistiek



bedrijven

Water



Creative industrie



€1,5 mld
voor negen topsectoren



Energie

onderwijs en
wetenschap

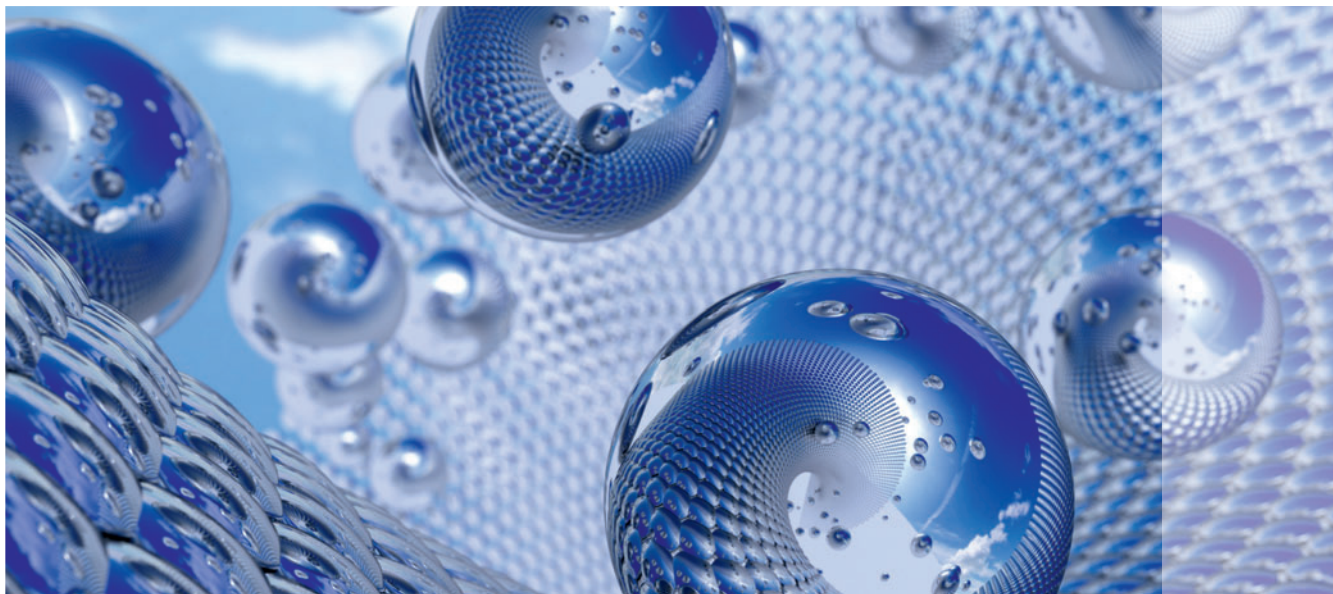
overheid

Chemie



Tuinbouw en
uitgangsmaterialen





premier Jan Peter Balkenende in zijn eerste jaren als minister-president had opgezet. Ook daar hadden we die topsectoren, toen nog zes, al in beeld. Maar we waren er ook van overtuigd dat we die goed moesten aansluiten op de Europese prioriteiten en dat we ze moesten verankeren in de regionale ontwikkelingen. Je moet je, zoals het kabinet nu wel doet, niet tegen de Europese fondsen keren. Je moet juist veel meer met de stroom mee; gebruik maken van de middelen die langs die weg beschikbaar komen. Het is nu eenmaal zo, dat met het verdwijnen van de landsgrenzen je het belang van de nationale beleidsagenda's langzaam ziet afnemen."

"Je hebt mensen met lef nodig", zegt Van Vught. "Lef om op regionaal niveau je sterkste punten te kiezen en de rest aan anderen over te laten. En lef om met die specialisatie dan ook op mondiale schaal met andere sterke spelers samen te werken of te concurreren. Zo realiseer je potentiële motoren voor economische groei. Ook in Nederland moeten politici meer lef tonen. Ze moeten zich meer 'eigenaar' van het Europese beleid voelen en ook ruimte laten voor de ontwikkelingen in de regio's. Dat moet, omdat de economische wet-matigheden op wereldschaal nu eenmaal zo liggen, dat Europa en de regio belangrijke eenheden zijn voor die ontwikkelingen. Daarmee verdienen we het beste onze welvaart en ons geld."



<http://bit.ly/rt3Hy6>



2.1. Het rapporteurschap: naar een nieuwe aanpak

In oktober 2011 is Lambert van Nistelrooij benoemd tot onderhandelaar voor het Europees Parlement van de Algemene Verordening van de Europese Structuurfondsen 2014-2020. Deze Verordening regelt hoe 376 miljard euro voor economische, sociale en territoriale cohesie en de Connecting Europe Facility wordt verdeeld over Europese regio's. Met dit voorstel zet de Europese Commissie de koers naar duurzame, slimme en verantwoorde groei verder door. "De regionale fondsen moeten gaan bijdragen aan het behalen van de Europa 2020. Dat is de centrale doelstelling," zegt Van Nistelrooij. Volgens hem is de algemene verordening van groot belang omdat deze over de uitvoering van de fondsen gaat. "Zo komen er bindende contracten met de lidstaten: de partnerschap-contracten. In deze contracten worden de landen aan duidelijke spelregels gehouden. Bovendien zullen projecten uit meerdere fondsen tegelijkertijd gefinancierd kunnen worden", aldus Van Nistelrooij

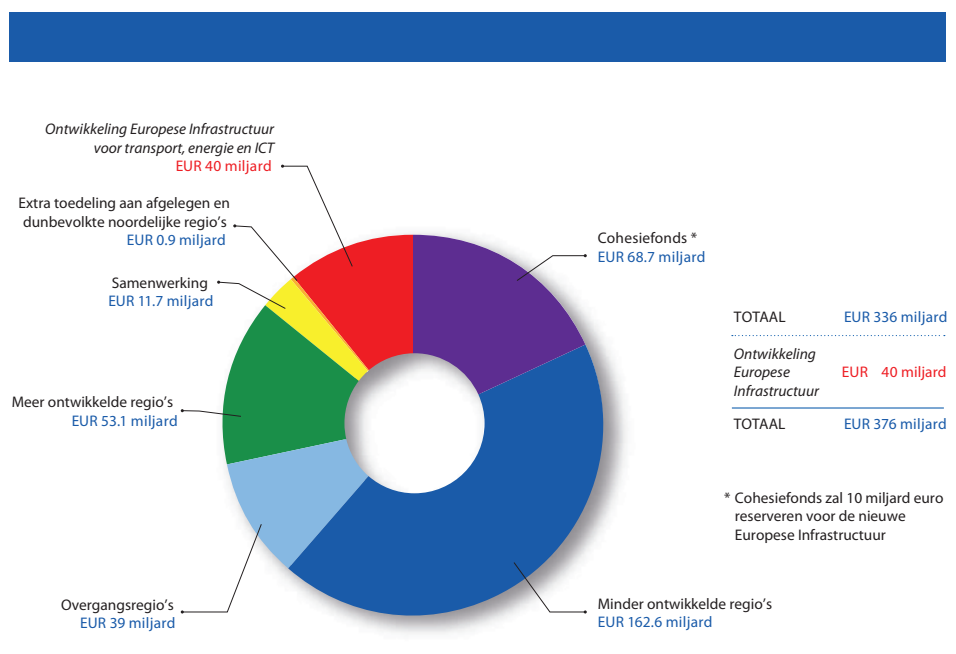
Welke inhoudelijke verwachtingen bestaan er voor de periode tot 2020? Van Nistelrooij noemt er een aantal: "In de sector energie en milieu moeten we minder afhankelijk worden van fossiele grondstoffen, meer duurzame vormen van energie gaan benutten en hier efficiënter mee omspringen. We kunnen doorbraken verwachten op het gebied van energieneutraal bouwen en het decentraal opwekken van elektriciteit. Met name op het gebied van de informatie- en communicatietechnologie kan Nederland excelleren. In ieder geval is het van essentieel belang de infrastructuur voor de volgende generatie internet overal beschikbaar te maken. Zo behouden we onze voorsprong. Een derde gebied met veelbelovende initiatieven betreft de zorg. Op dat punt staat Nederland

aan de top in de wereld. We zijn erg goed in het ontwikkelen van nieuwe methoden en technologieën, die we kunnen toepassen in de zorg. Denk bijvoorbeeld aan de ontwikkeling van een alarmeringssysteem zo groot als een MP-3 speler dat de persoon informeert dat hulp onderweg is. De High Tech Campus in Eindhoven faciliteert dit soort innovatieve projecten. Ook mogen we veel verwachten van de topsectoren en de specialisatie op regionaal niveau. We moeten echter niet achter elke groene boom een 'valley' willen. Maar de initiatieven die er zijn, moeten alle kansen krijgen."

Brusselse kernvragen

Momenteel is de hoogte van het Bruto Nationaal Product (BNP) ten opzichte van het Europese gemiddelde het leidende criterium in de verdeling van de fondsen. Regio's die een BNP van minder dan 75 procent van het Europese gemiddelde hebben, ontvangen het meest uit deze fondsen. Van Nistelrooij zegt dat de huidige vraag is of je dit criterium handhaaft of dat je met heel andere criteria gaat werken. Denk bijvoorbeeld aan de 'ecologische voetafdruk'.

Een tweede kenmerk van de nieuwe verordening is dat de Europese Commissie meer gaat sturen. Zo stelt de Europese Commissie voor lidstaten te korten op de fondsen als ze hun begroting niet op orde hebben. Hierover is er nu al een stevig debat ontstaan. Als een lidstaat niet voldoet aan de voorwaarden voor de omvang van het begrotingstekort of het aflossen van de staatsschuld, kan dit gevolgen hebben voor de steun aan regio's en steden. En ten slotte is er nog de vraag of regio's die alsmaar niet toegroeien naar een hoger gemiddeld inkomen tot in het oneindige ondersteund blijven worden.

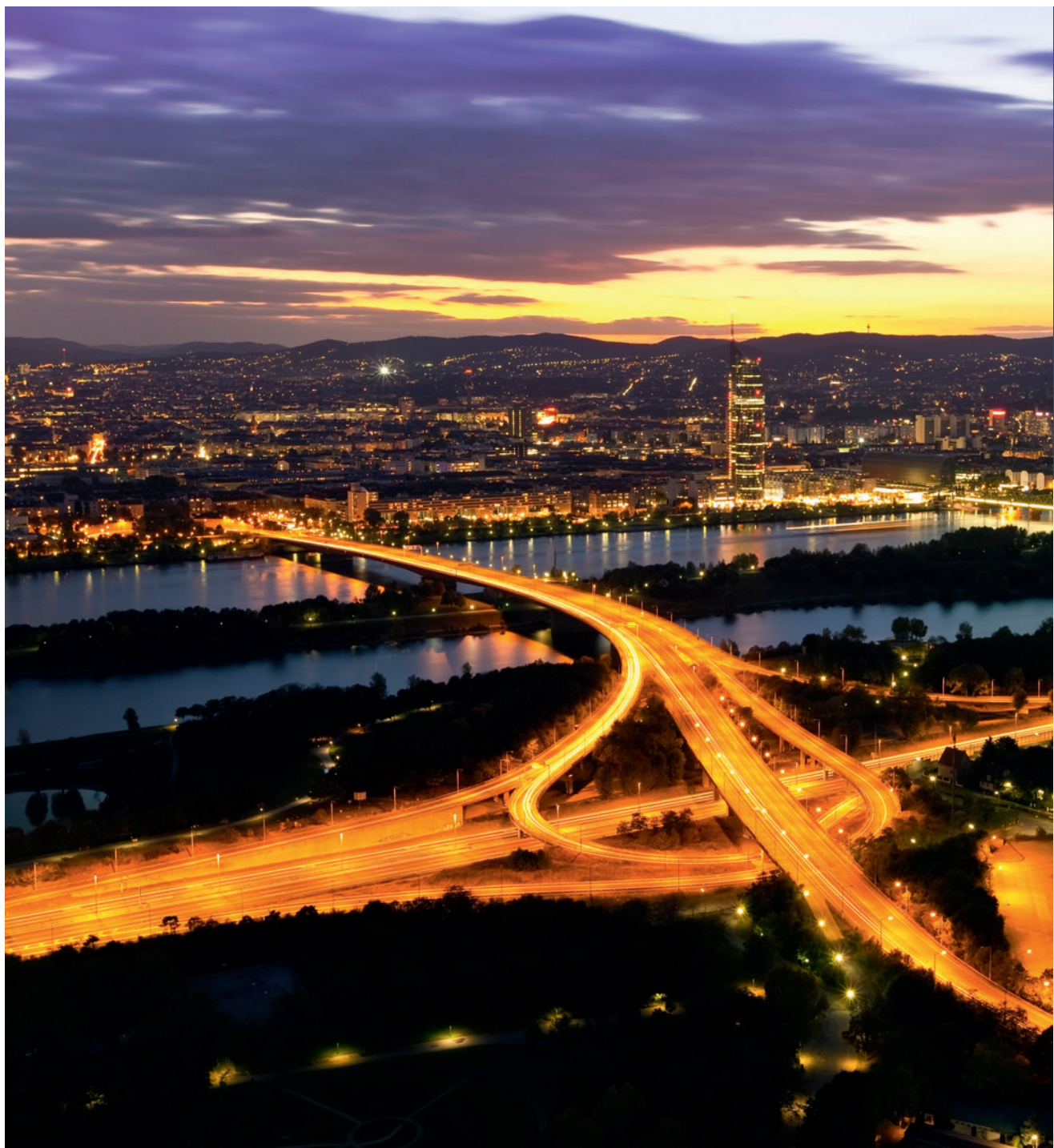


2.2. Terugkijken en vooruitblik: het Vierde en Vijfde Cohesierapport

De Europese Commissie publiceert elke drie jaar een voortgangsrapport over de economische en sociale samenhang in Europa. Hierin evalueert de Europese Commissie ook haar eigen bijdrage. In november 2010 verscheen het vijfde verslag, opgesteld door de Oostenrijkse Eurocommissaris Johannes Hahn. Dit Vijfde Cohesierapport is niet te begrijpen zonder inzicht te hebben in het voorgaande rapport, dat verscheen onder verantwoordelijkheid van zijn voorganger, de Poolse Danuta Hübner.

Door Hübner wordt vastgesteld dat in de afgelopen jaren duidelijk is geworden dat regionale ontwikkeling gestimuleerd wordt via een meerlagig bestuur. "Samenwerking tussen lokale, regionale en nationale autoriteiten is van groot belang om economische groei te bevorderen. Samenwerking is essentieel. Bedrijven, kennisinstellingen en overheden die slim samenwerken dragen bij aan de versterking van de concurrentiepositie. Economen spreken in dit verband wel over 'clustereconomie'." Deze visie krijgt volgens Hübner in de huidige periode nader gestalte. "Synergie is hierin een leidend principe. Het regionale beleid wordt in feite een onderdeel van het algemene, door de Europese Unie geformuleerde economische beleid. Geld voor regionale ontwikkeling wordt besteed in overeenstemming met de doelstellingen van de Europa 2020 strategie. De focus zal liggen op investeringen in wetenschappelijk en technologisch onderzoek (R&D) en innovatie, infrastructuur, concurrentievermogen, opleidingen, duurzame energiebronnen en energie-efficiëntie", aldus Hübner.

In het Vijfde Cohesierapport wordt hierop voortgebouwd. Johannes Hahn zegt het belangrijk te vinden het begrip cohesie op te vatten als investeren in alle regio's, mensen en bedrijven overal in de Europese Unie. Hahn: "Dat is niet alleen in het belang van de regio's zelf, maar ook in dat van de Europese interne markt. In dit rapport wordt Polen als voorbeeld genomen. In de huidige periode 2007-2013 zijn er meer dan 1 miljoen banen in het midden- en kleinbedrijf bijgekomen. Dat is 80 procent van alle nieuwe banen. In Nederland is dat aantal ongeveer 60.000. In de hele Europese Unie was sprake van ondersteuning voor 800.000 kleinere bedrijven. Er kwamen 38.000 banen bij in de wetenschap en technologisch onderzoek en 13.000 banen in duurzaam onderzoek. Verder werden er 4700 km autosnelweg en 1200 km hogesnelheidsspoor aangelegd. Momenteel krijgen 11 miljoen mensen via het Europese Sociaal Fonds ondersteuning voor scholing en/of nieuw werk en nog eens 23 miljoen mensen profiteren van een betere watervoorziening en afvalverwerking."



Danuta Hübner

Prof. Dr. Danuta Hübner (1948) is lid van het Europees Parlement namens de Poolse regeringspartij Burgerforum. Ze is lid van de fractie van de Europese Volkspartij en voorzitter van de parlementaire commissie voor Regionaal Beleid. Tussen 2004 en 2009 was ze als Eurocommissaris verantwoordelijk voor het Regionaal Beleid. Danuta Hübner is econoom en vervulde tussen 1992 en 2004 verschillende functies bij en in de regering van Polen. Zo was ze van 2003 tot haar benoeming als lid van de Europese Commissie minister voor Europese Zaken.



2.3. Danuta Hübner: hoe krijgen we weer groei?

In de Europese Unie van 2012 is de grote vraag hoe we weer groei krijgen. De crisis van de afgelopen tijd heeft veel veranderd. We moeten alles op alles zetten om de economie draaiende te houden. Daarvoor hebben we in de Europese Unie vooral meer technologische kennis en innovatie nodig. Danuta Hübner is tevreden over de voorstellen van haar opvolger Johannes Hahn. Inhoudelijk zet hij de lijn voort, die zij al in 2006 had ingezet. Ook het regionale beleid moet gericht zijn op duurzaamheid, technologische kennis en een sociaal verantwoorde koers. Offewel, op de kans nieuwe banen te scheppen.

Toch staan de ontwikkelingen niet stil. Hübner: "In de wijze waarop de geformuleerde doelen moeten worden bereikt zit nu veel meer synergie. Dat is ook terug te vinden in de nieuwe voorgestelde algemene verordening. De economieën van de lidstaten onderling zijn sterk verweven. In elke economie bestaan sterkere en minder sterke regio's. Ook daarom heb je regionaal beleid nodig. Daardoor krijgen regio's met een achterstand kansen om het been bij te trekken. Helemaal kun je die verschillen nooit overbruggen. Maar je kunt er wel voor zorgen dat de ongelijkheden kleiner worden. Dat kun je niet alleen doen op nationaal niveau. Ook daarvoor heb je Europa nodig. In de nieuwere lidstaten die nog wat verder achterop liggen, is het noodzakelijk de infrastructuur verder te ondersteunen."

Nieuw in de algemene verordening zijn punten zoals de zogenaamde 'macro-economische conditionaliteit' en een eventuele horizonbepaling, de zogenaamde sunset clause. Danuta Hübner ziet er niet veel in. "Die macro-economische conditionaliteit houdt in

dat lidstaten, die zich niet houden aan de regels voor de beperking van het tekort op de begroting, voor straf ook niet in aanmerking komen voor uitkeringen uit de regionale fondsen. In Griekenland doen we nu juist het omgekeerde en proberen we de regionale fondsen te gebruiken om de economie een beetje op gang te houden. Daarvoor hebben de Grieken tijdelijk een gunstige regeling voor de cofinanciering gekregen. Nee, er zit geen logica in dat voorstel van commissaris Hahn. Hiermee straf je ook de regio's en de steden voor wat er op nationaal niveau fout is gegaan. En je ondermijnt juist wat je wilt bereiken, namelijk economische ontwikkeling en beperking van het begrotingstekort."

Ook ziet ze niets in een zogenaamde horizonbepaling. Regio's, die uiteindelijk hun welvaart niet weten te vergroten, zouden om die reden ook geen geld meer moeten krijgen. "Je moet niet vergeten dat het systeem er inmiddels heel anders uitziet. Bijdragen uit de regionale fondsen zijn geen vorm van liefdadigheid. Regio's kunnen zelf bepalen of ze een beroep doen op die fondsen. Maar dan moeten ze zelf ook het nodige bijleggen. Doen ze dat niet, dan krijgen ze ook niets. In die situatie geloof ik niet in de waarde van een horizonbepaling. Deze kan zelfs gevaarlijk uitpakken", aldus Hübner. Andersom dringt de huidige voorzitter van de regionale commissie van het Europees Parlement erop aan de betekenis van de regio's en de steden op het vlak van innovaties zoveel mogelijk te versterken. "Samenwerking van steden en regio's is heel belangrijk en draagt aanzienlijk bij aan het succes van het beleid. Zo kan men elkaar helpen en kan worden voorkomen dat op verschillende plekken hetzelfde wiel wordt uitgevonden."



Johannes Hahn

Dr. Johannes Hahn (1957) is als Eurocommissaris belast met de portefeuille Regionaal Beleid. Hij promoveerde in 1987 in de filosofie aan de Universiteit van Wenen. Tussen 1985 en 1996 vervulde hij verschillende functies in het bedrijfsleven en was hij onder meer topman bij Novomatic AG, een bedrijf dat gokmachines en apparatuur voor casino's produceert. Sinds 1996 was hij politiek actief in de deelstaat Wenen en vanaf 2007 in de federale regering van Oostenrijk als minister van Wetenschapsbeleid



2.4. Johannes Hahn: het huidige beleid en de nieuwe wetsvoorstellen

In Nederland is men nog wel eens sceptisch over het Europees Regionaal Beleid. Hoe kijkt u tegen het regionale beleid in Nederland aan?

“Ik ben er van overtuigd dat de regionale fondsen ook in Nederland hun nut meer dan bewezen hebben en dat ook nog steeds doen. Onlangs had ik de burgemeesters van de vijf grootste gemeenten van Noord-Brabant op bezoek. Zij stelden onomwonden vast dat Noord-Brabant nu een welvarende en innovatieve regio is dankzij de Europese fondsen. Dit is een uitstekend voorbeeld waar het ‘meerlagig bestuur’ en slimme samenwerking heeft geleid tot economische groei. Deze regio kan als voorbeeld dienen voor veel andere Europese regio’s. De focus van het Regionaal Beleid 2014-2020 komt te liggen op de Europa 2020-doelen zoals energie-efficiëntie, investeringen in de onderzoeken ontwikkelingsinfrastructuur en het steunen van innovatieve kleine ondernemingen. Dit zijn zaken die we het best gezamenlijk kunnen uitvoeren, via een gericht regionaal beleid.”

Je hoort regelmatig kritiek op de wijze waarop ‘Brussel’ de naleving van haar regels controleert. Hoe ervaart u deze kritiek?

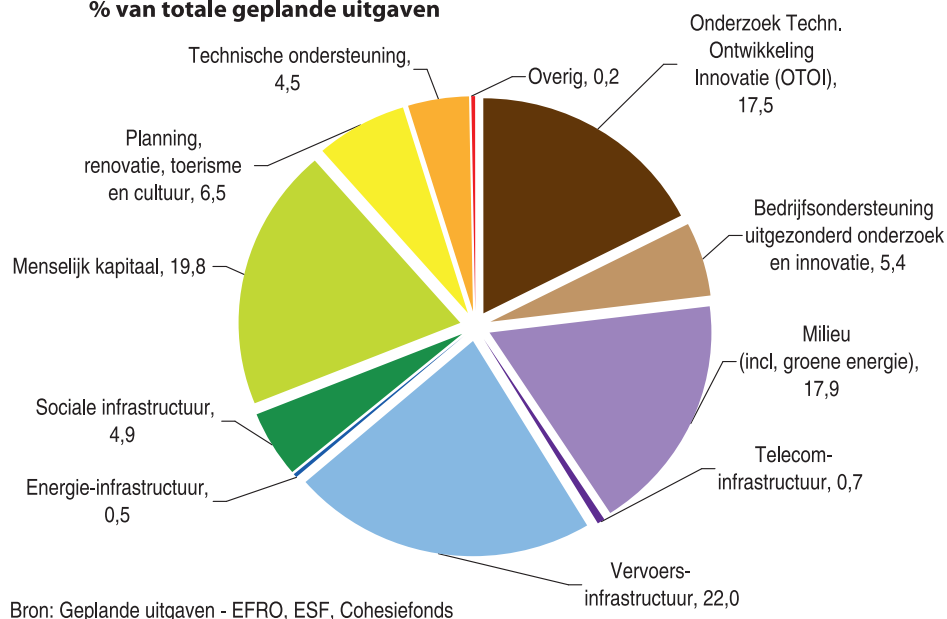
“We hebben nu één overkoepelend beheer voorgesteld. Hierdoor kunnen we de doelstellingen van de Europa 2020 strategie veel efficiënter omzetten en kunnen aanvragen voor projecten soepeler verlopen. Zonder aparte managementsystemen of -structuren per fonds wordt het makkelijker om verschillende fondsen te combineren voor verschillende projecten. Nu is die hele procedure te stroperig, te bureaucratisch. Natuurlijk realiseren we ons heel goed dat we omgaan met geld van belastingbetalers.

Dat moet goed gecontroleerd worden. Tegelijkertijd moeten we vermijden dat geld niet geïnvesteerd kan worden omdat het procedureel veel te moeilijk is. Ook voor Nederland is het regionaal beleid van belang: veel geld dat we investeren in de nieuwe lidstaten en minder ontwikkelde regio's, keert direct terug naar Nederlandse ondernemingen die goederen en diensten leveren. Zo creëren we een grotere afzetmarkt."

Hoe verhouden de huidige Nederlandse 'topsectoren' zich tot de EU2020-doelstellingen? "Ik denk dat zowel Nederland als de Europese Commissie streven naar excellentie: de meest optimale ontwikkeling. Het idee van de topsectoren is zeer interessant, dat vind ik ook als voormalig minister van Wetenschapsbeleid in Oostenrijk. Wellicht liggen er her en der andere accenten, maar het idee om excellentie en een goed beleid te belonen, sluit in mijn idee aan bij de filosofie achter de topsectoren en onze nieuwe aanpak. We streven naar die optimale ontwikkeling en zeer gerichte investeringen. Nederland bestrijkt misschien wel een ander speelveld als de Europese Unie, maar ik denk dat, ook in het licht van de subsidiariteit, de Nederlandse gedachtegang en onze nieuwe beleidsaanpak zeer goed op elkaar aan kunnen sluiten. We moeten ook niet teveel zoeken naar wat ons verdeelt, maar wat ons verbindt. En het is juist Nederland dat zeer veel baat heeft bij een sterke en innovatieve Europese economie die zich optimaal ontwikkelt."

Uitgaven regionaal beleid naar hoofdgebieden, 2007-2013

% van totale geplande uitgaven



Andreas Faludi

Prof. Dr. Andreas Faludi (1940) is hoogleraar ruimtelijke beleidsstelsels in Europa aan de Technische Universiteit Delft. Hij is geboren in Boedapest en studeerde architectuur en stedenbouw aan de Technische Universiteit Wenen waar hij in 1967 is gepromoveerd. Zijn specialismes zijn planningtheorie en -methodologie, de studie van de Nederlandse strategische ruimtelijke planning en Europese en vergelijkende planning.



2.5. Territoriale cohesie en ruimtelijke planning

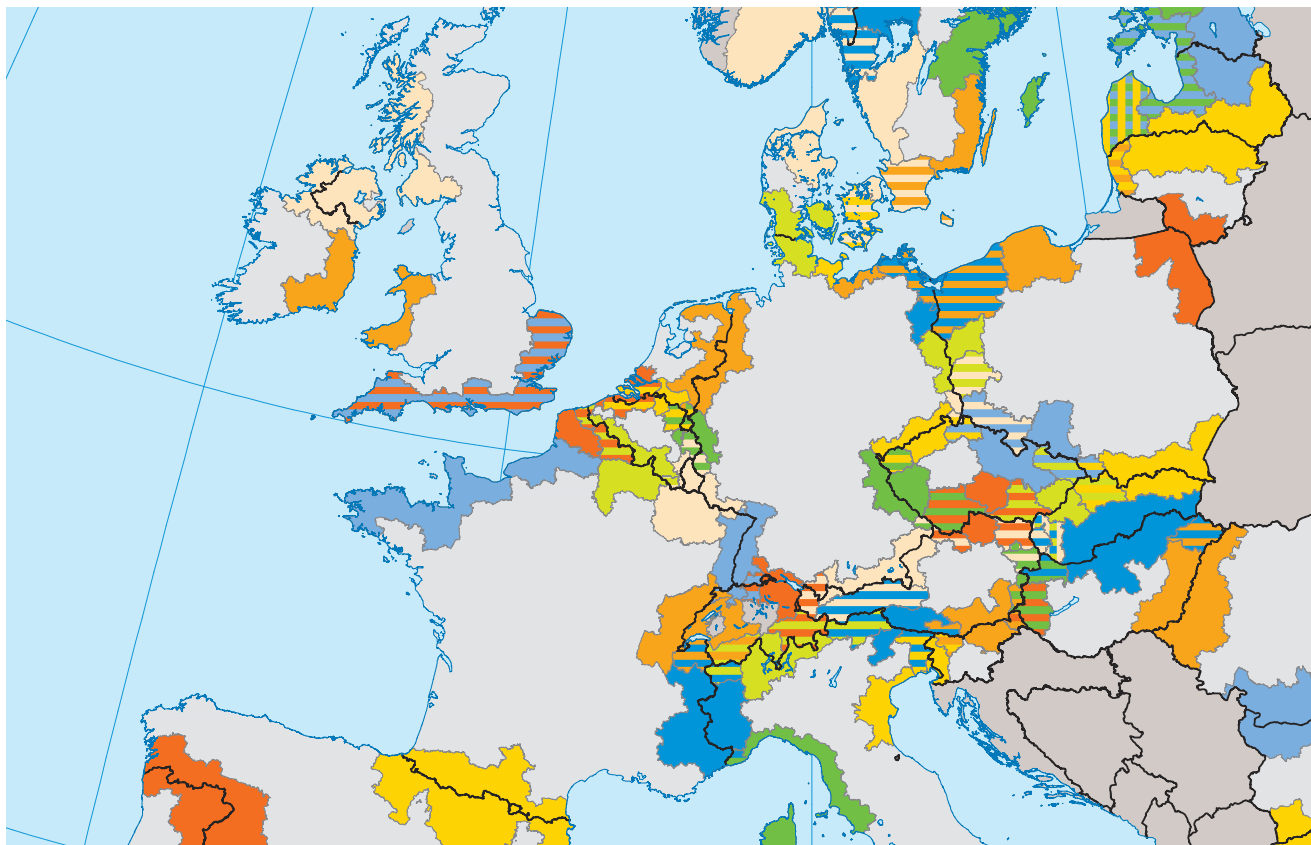
Het begrip territoriale cohesie is voor de gemiddelde Europeaan onduidelijk. Toch is het in Frankrijk al langer een leidend beginsel bij de ruimtelijke ordening en zou het dat volgens de Fransen ook voor de Europese Unie moeten worden. De Duitsers daarentegen wilden het buiten de Europese verdragen houden. Ruimtelijke planning is in hun ogen bij uitstek een regionale en lokale aangelegenheid, waar de Europese bestuurders hun handen vanaf moeten houden. Maar de Franse Eurocommissaris Michel Barnier heeft uiteindelijk weten te bereiken dat de drieslag economische, sociale en territoriale cohesie in het Europese beleidskader is terecht gekomen.

Andreas Faludi was zelf vanuit de wetenschappelijke kant betrokken bij de verdere ontwikkeling van het begrip. Zo is de drieslag 'concentration, connecting territories, cooperation' zoals die in het Groenboek Territoriale Cohesie van de Europese Commissie voorkomt, ook in wetenschappelijke publicaties van Faludi in ietwat gewijzigde vorm terug te vinden als 'cohesion, coherence, coördination'. Faludi: "Dat Groenboek, waar Lambert van Nistelrooij eerder rapporteur over was, kwam er vooral door persoonlijk doorzetten van toenmalig Eurocommissaris Danuta Hübner. Zij wilde dat Groenboek, in een periode dat voorzitter Barroso van de Europese Commissie vlak voor zijn herverkiezing eigenlijk geen groenboeken meer wilde publiceren. Maar Hübner wilde de 'territoriale cohesie' als begrip verankeren, ook als het mis zou gaan met het Verdrag van Lissabon."

Zelf spreekt Faludi van een min of meer informele ontwikkeling, die zich vooral rond de Portugese, Sloveense en Franse voorzitterschappen van 2007 en 2008 afspeelde. In planologische zin, zo legt hij uit, is er sprake van sectoren, die vaak in 'splendid isolation' beleid voeren. "Ook al zou het Europese bestuur zich niet met planologische vraagstukken mogen bezig houden, dan nog vindt in die sectoren, waaronder landbouw, natuur, milieu en transport, van alles plaats vanuit Europa. Er zou zo mogelijk tussen deze sectoren ook in ruimtelijk opzicht afstemming moeten plaats vinden, wat in feite neerkomt op een vorm van ruimtelijke planning."

"Via het model van multilevel governance probeert de Europese Commissie overeenkomsten te sluiten met regionale en lokale overheden. Als die samenwerken, komt opeens ook de ruimtelijke planning in die samenwerking aan bod. Op informele basis, zoals het begrip multilevel governance eigenlijk ook informeel is. Wat de overheden in gezamenlijk overleg zinvol achten, dat gebeurt ter plekke. En daar speelt ook het Europese beleid een belangrijke rol in", aldus Faludi.

Structureel Fonds 2007 - 2013: Grensoverschrijdende samenwerking





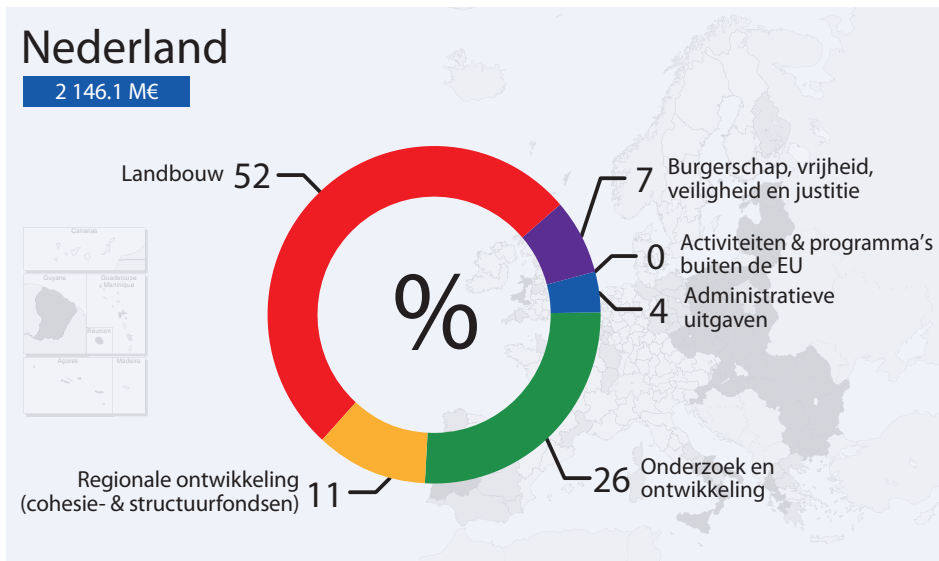
2.6. Regionaal Beleid in Nederland

ERAC B.V. houdt zich al 20 jaar bezig met financiering van projecten in het kader van het Europees regionaal beleid. De benutting van de Europese fondsen is dagelijkse kost voor dit bureau. In een evaluatie van de fondsen voor de periode 2000 – 2006, de huidige periode tot 2013 loopt immers nog, schrijft het bureau onder meer:

“De inzet van subsidies uit het Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) in Nederland is succesvol. In de periode 2000-2006 zijn bijna 66.000 banen gecreëerd, veel nieuwe economische initiatieven gesteund en is ruim 1 miljard euro aan private investeringen gegenereerd. Naast de meetbare cijfers zijn er veel samenwerkingen ontstaan tussen ondernemingen en kennisinstellingen. De publieke partijen waarderen het partnerschap in de uitvoering en roemen de positieve effecten van de gedeelde verantwoordelijkheid. Dergelijke leereffecten worden in de nieuwe programma’s verder ten gelde gemaakt.”

In de programmaperiode is ruim 900 miljoen euro aan EFRO-budget in Nederland geïnvesteerd. De beschikbare budgetten zijn daarmee voor 97 procent besteed. Ten opzichte van het Europese gemiddelde van 91 procent scoort Nederland dus hoog. De totale omvang van de Nederlandse programma is bijna 4 miljard euro. Met iedere euro uit Brussel is een nationale investering gemoeid van ruim drie euro. Hiervan kwam twee

² Oogsten om te zaaien, Verleden, heden en toekomst van EFRO in de Nederlandse regio’s
Publicatie van ERAC, juni 2010. Han ten Berge, Vincent Ketelaars. ISBN / EAN: 978-90-808023-4-6



euro uit overheidsmiddelen en ruim één euro uit private middelen. Vooral met de private bijdrage scoort Nederland goed ten opzichte van andere lidstaten.

Een goed voorbeeld van territoriale samenwerking is de Hansa Energy Corridor (HEC). Dit is een samenwerkingsverband tussen kennisinstellingen, bedrijven en lokale autoriteiten uit Noord-Nederland en Noord-Duitsland op het gebied van kennis, innovaties en technologieën in de energiesector. Slimme samenwerking op thema's zoals bio-energie, windparken op zee en slimme energienetten dragen bij aan de kennisoverdracht tussen de twee regio's en aan het vergroten van de concurrentiekracht. Samenwerking blijft niet beperkt tot alleen Noord-Nederland en Noord-Duitsland. Er wordt ook op projectbasis gewerkt met andere Europese regio's in Zweden, Denemarken en Engeland.



<http://bit.ly/us04kL>

Het rapporteurschap

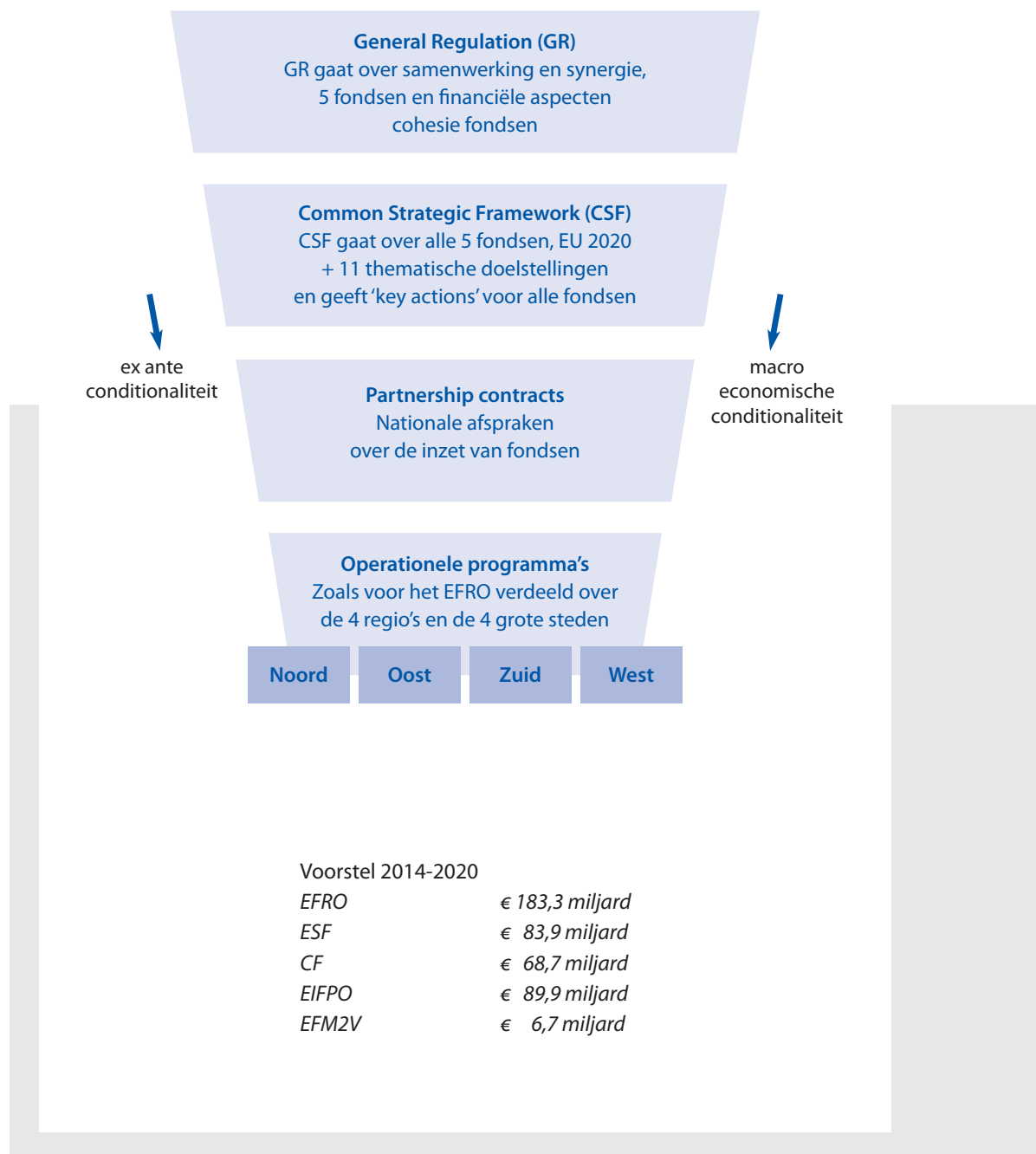


De Algemene Verordening bestaat uit twee delen. Het eerste deel bevat een reeks gemeenschappelijke bepalingen voor de vijf fondsen binnen het gemeenschappelijk strategisch kader van de Commissie. Het gaat om het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO), Europees Sociaal Fonds (ESF), Cohesiefonds, Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) en Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV). Aan de orde komen de gemeenschappelijke aspecten van strategische planning en programmering, de thematische doelstellingen met betrekking tot de Europa 2020 strategie, die de basis voor de fondsen vormen, en bepalingen inzake het gemeenschappelijk strategisch kader en de partnerschapscontracten met elke lidstaat.

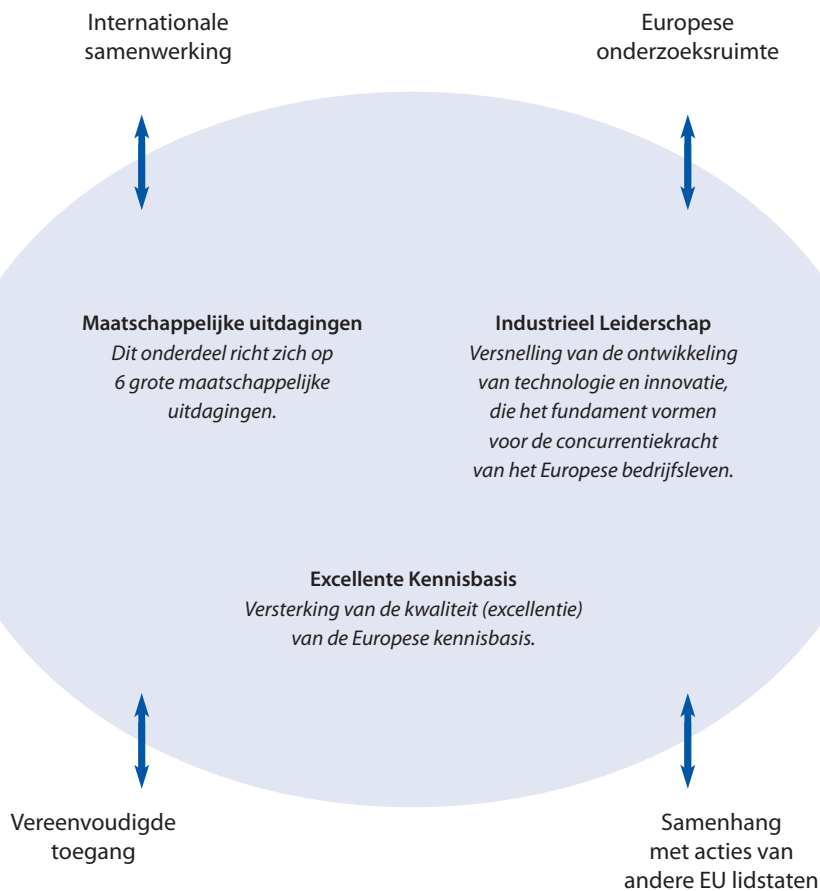
In het tweede deel komen specifieke bepalingen aan de orde voor het EFRO, het ESF en het Cohesiefonds. Deze hebben betrekking op de missie en de doelstellingen van het cohesiebeleid, het financiële kader, specifieke programmerings- en rapportage-regelingen, grote projecten en gezamenlijke actieplannen. Bovendien beschrijft dit deel de gedetailleerde beheer- en controlevereisten binnen het cohesiebeleid en de specifieke regelingen voor financieel beheer.

In de voorstellen staan nu een aantal voorwaardelijkheidsbepalingen. Deze bepalingen dienen als stimulans voor de uitvoering van de doelstellingen en doelen van Europa 2020. Voorwaardelijkheid resulteert zowel in voorwaarden ex ante, die van kracht moeten zijn voordat fondsen worden toegekend, als in voorwaarden ex post, die zorgen voor een voorwaardelijke vrijgave van aanvullende fondsen al naar gelang prestatie.

Europese Structuurfondsen



Regulation Horizon 2020 Doelstellingen & structuur



Operationele programmering toekenning
in Brussel op basis van criterium excellentie.

Voorstel 2014-2020

Maatschappelijke uitdagingen € 35,9 miljard

Industrieel Leiderschap € 20,3 miljard

Excellente Kennisbasis € 27,8 miljard



Samen vaart maken in Europa

Anne Bliet

Mw. Anne Bliet – de Jong (1954) is sinds 2007 gedeputeerde voor onder meer Europese aangelegenheden in de provincie Flevoland. Het is haar tweede periode als gedeputeerde. Haar politieke carrière begon in 1990 toen ze voor de VVD lid werd van de gemeenteraad van Almere. In 2003 stapte ze over naar de provinciale politiek. Voor haar politieke loopbaan was zij lerares basisonderwijs in Rotterdam, nadat zij tussen 1975 en 1978 haar opleiding had gevolgd aan de Pedagogische Academie in de Maasstad.



3.1. Flevoland: 'met de kop in de wind'

Flevoland. Het is inmiddels een 'gewone' Nederlandse provincie. Maar de jongste provincie van ons land zal niet snel vergeten waar het geld, waarmee dit stukje Nederland mede is opgebouwd, vandaan kwam. Het Europese regionale beleid zit er in de genen.

In het begin van de jaren negentig ontdekte het kabinet dat het gemiddelde inkomen in Flevoland lager was dan 75 procent van het Europees gemiddelde. In 1992 wilden de toenmalige bewindslieden Lubbers en Kok tijdens de Europese Raad in Edinburgh wel iets voor de jonge provincie doen. Het leidde ertoe dat in die jaren de provincie meer Europees geld te besteden kreeg. Het besteden van deze Europese gelden leidde er in 2007 toe dat het gemiddelde inkomen per hoofd van de bevolking steeg tot 107 procent ten opzichte van het Europees gemiddelde.

In de collegeperiode 2007 – 2011 was er in Flevoland nog duidelijk sprake van een speciale oriëntatie op het Europese regionale beleid. Eén van de speerpunten in die periode was de aandacht voor jeugd en jongeren. Naar Zweeds voorbeeld werden via het Interreg-programma MINI Europe (MINI=Mainstreaming INnovative Instruments for Small & Medium Enterprises) cursussen opgezet voor jonge entrepreneurs. Tijdens hun zomervakantie werden zij in staat gesteld te werken aan de start van een eigen bedrijf. "Door dat in groepsverband te doen werden tijdens deze cursus de meest uiteenlopende dingen bedacht om als ondernemer te gaan uitvoeren. Dat zijn blijvende resultaten. Daarmee help je jongeren ook verder", zegt gedeputeerde Anne Bliet over de betekenis hiervan.

Actief lidmaatschap van de Association of European Regions (AER) is voor Flevoland een middel om 'iets terug te doen voor Europa'. Zo werd Flevoland 'lead partner' in het Europese regionale programma More4nrg. Dit project richt zich op het uitwisselen van kennis over het opzetten en uitvoeren van klimaatbeleid en -projecten op decentraal niveau. Regio's die succesvol zijn met het opwekken van duurzame energie helpen partners met hun beleidsontwikkeling op dit gebied. "De internationale samenwerking leidt in Flevoland vaak tot inspiratie voor nieuwe initiatieven", zegt Anne Blik. "Zo hoeven we het wiel niet steeds opnieuw uit te vinden. De Italiaanse regio Abruzzan heeft bijvoorbeeld meer ervaring op het gebied van hydro-energie dan wij."

Flevoland neemt een koplopperspositie in als het gaat om het percentage opgewekte duurzame energie. In de provincie wordt nu al 57 procent van de eigen energiebehoefte duurzaam opgewekt. Het zijn met name de grote windmolenparken langs de IJsselmeerdijk, in de Noordoostpolder en bij Zeewolde die de provincie een grote voorsprong geven op de rest van Nederland. Anne Blik: "Het gevoerde beleid ten aanzien van duurzame energie is een succes geworden. Nu mikken we op wat ik de tweede generatie wind-energie noem. De kleine molens gaan weg en bestaande molens gaan we opschalen en saneren, door hogere en grotere windturbines te plaatsen." Flevoland verwacht in 2013 de 60 procent te halen door verdere toepassing van biomassa, zonne-energie en warmtekrachtopslag. Ook de mogelijkheden voor individuele ondernemers, zoals in de agrarische sector, om zelf energie op te wekken worden dan verder benut.



Erik Buskens

Prof. Dr. Erik Buskens (1962) is hoogleraar Medical Technology Assessment (Evaluatie Medische Technologie) aan het Universitair Medisch Centrum van de Rijksuniversiteit Groningen. Sinds september 2010 is hij programmadirecteur 'Healthy Ageing' aan deze universiteit. Hij studeerde en deed promotieonderzoek aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam en werkte voorheen in Utrecht. In New York en Boston specialiseerde hij zich verder in de evaluatie van medische technologie. Hij is onder meer commissielid bij een van de deelprogramma's van ZonMw en lid van de Regieraad Kwaliteit van Zorg, een adviesorgaan voor de minister van Volksgezondheid.



3.2. Noord-Nederland; gezond ouder worden

We zijn op de kamer van professor Buskens, hoogleraar medische technologie en hoofd van de werkgroep 'gezond ouder worden' aan het Universitair Medisch Centrum te Groningen. Op de tiende verdieping van het gebouw 'De Brug' kijken we recht op de Martinitorren en zien we dat er inderdaad niets boven Groningen gaat.

Healthy ageing, wat bedoelen we daar eigenlijk mee?

"Hoe houden we mensen op de arbeidsmarkt, hoe kunnen we oudere mensen zo lang mogelijk actief en in goede gezondheid houden met een betere levenskwaliteit en hoe maken we onze toekomstige zorgstelsels duurzaam. Dat is waar het om gaat bij healthy ageing. Je moet dus in feite al vanaf de geboorte kinderen begeleiden ten gunste van een zo gezond mogelijke levensstijl. We hebben het in dit verband over preventieve gezondheidszorg. Het is de vraag of we daar wel zoveel geld voor uit moeten trekken. In Nederland wordt daar niet overal gelijk over gedacht. Universitaire medische centra in Leiden en Rotterdam zetten veel meer hun kaarten op de bestrijding van ziekten die zich al voordoen. Daar staan mensen van 55 jaar en ouder met hun bestaande ouderdomskwalen centraal. Daar wordt veel minder de nadruk op preventie gelegd."

"We dienen preventie veel slimmer aan te pakken dan we tot nu toe deden. Tien jaar geleden werd nog veel verwacht van genetische informatie. Dat is niet verdwenen, maar we weten nu dat mogelijke gegevens uit de familiegeschiedenis maar een klein deel van het verhaal vormen. Je moet er vanuit gaan, dat zorg en preventie altijd maatwerk is. Je kunt niet voor iedereen en voor altijd één passende oplossing verzinnen."

Daarom werken we altijd vanuit de zogenaamde 'diamond four'. In gewoon Nederlands ook wel de vier P's genoemd. Het gaat om de Professional, de Private ondernemer, het Publieke geld en de Patiënt."

Wat kan er in 2020 bereikt worden met behulp van Europees onderzoeksgeld?

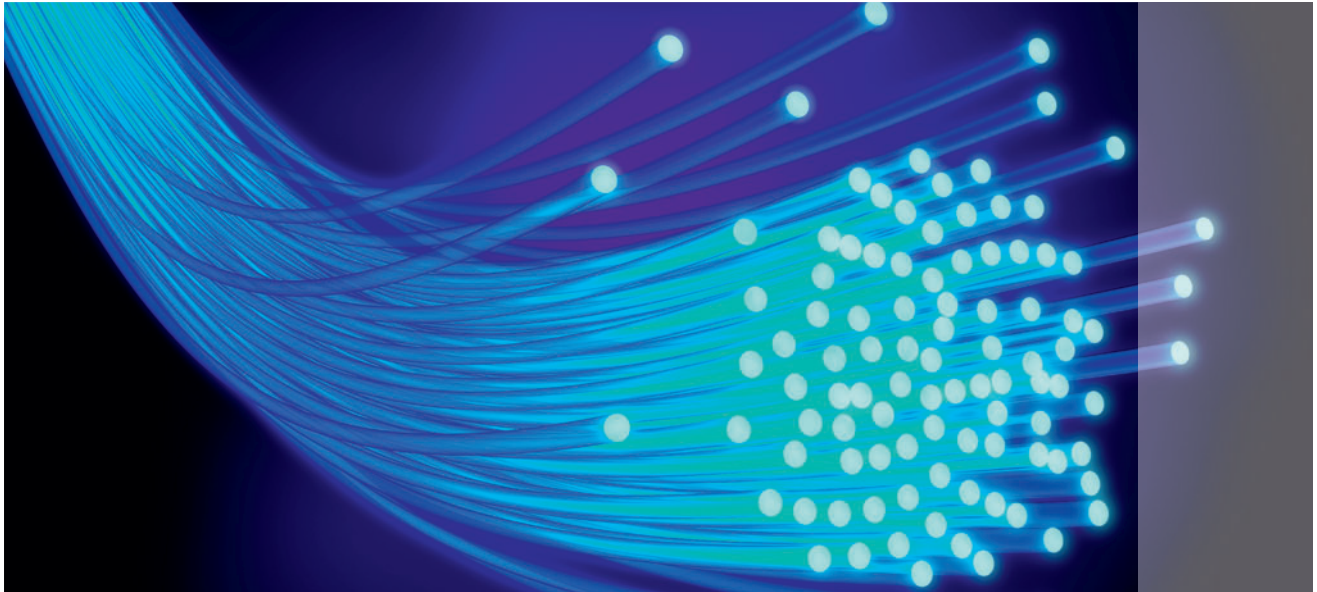
"De Europese fondsen voor wetenschappelijk en technologisch onderzoek vormen de nodige financiële ruggensteun voor ons werk in het noorden van het land. Er zijn een hoop plannen gemaakt voor een nieuw onderzoeksprogramma. Met de Nederlandse leden in het Europees Parlement, zoals Lambert van Nistelrooij en zijn collega Judith Merkies (PvdA) werken we daarin goed samen."

"En in 2020? Ik denk dat we dan al het noodzakelijke onderzoek hebben verricht en duidelijke beschrijvingen hebben voor een nieuwe bedrijfsmatige aanpak. Zo kunnen we stap voor stap de 'zilveren economie' werkelijkheid laten worden. We missen nog de noodzakelijke stip op de horizon waar we naar toe moeten werken. We hebben alleen nog maar meningen, veronderstellingen en dogma's. Als die Europese fondsen er komen, kunnen we onderzoek doen en mensen ondervragen. Het moet immers wel allemaal betaald worden."

Hoe en met welke partners werkt het UMCG samen aan deze zogenaamde 'smart specialization'?

"We werken in het Healthy Ageing Netwerk Noord-Nederland (HANNN) samen met Friesland-Campina aan de verbetering van zuivelproducten. Voedsel en gezondheid, dat is één van onze thema's. Op dat gebied werken we ook samen met de Universiteit van Wageningen. Op Europese schaal bestaan allerlei verbindingen voor fundamenteel onderzoek met instellingen in Bremen, Kopenhagen en Newcastle. Voor neo-clinics en toegepast onderzoek is er samenwerking met universiteiten in de Verenigde Staten. Voor klinisch en patiëntgebonden onderzoek zijn we nog zoekend."





3.3. Glasvezel is troef

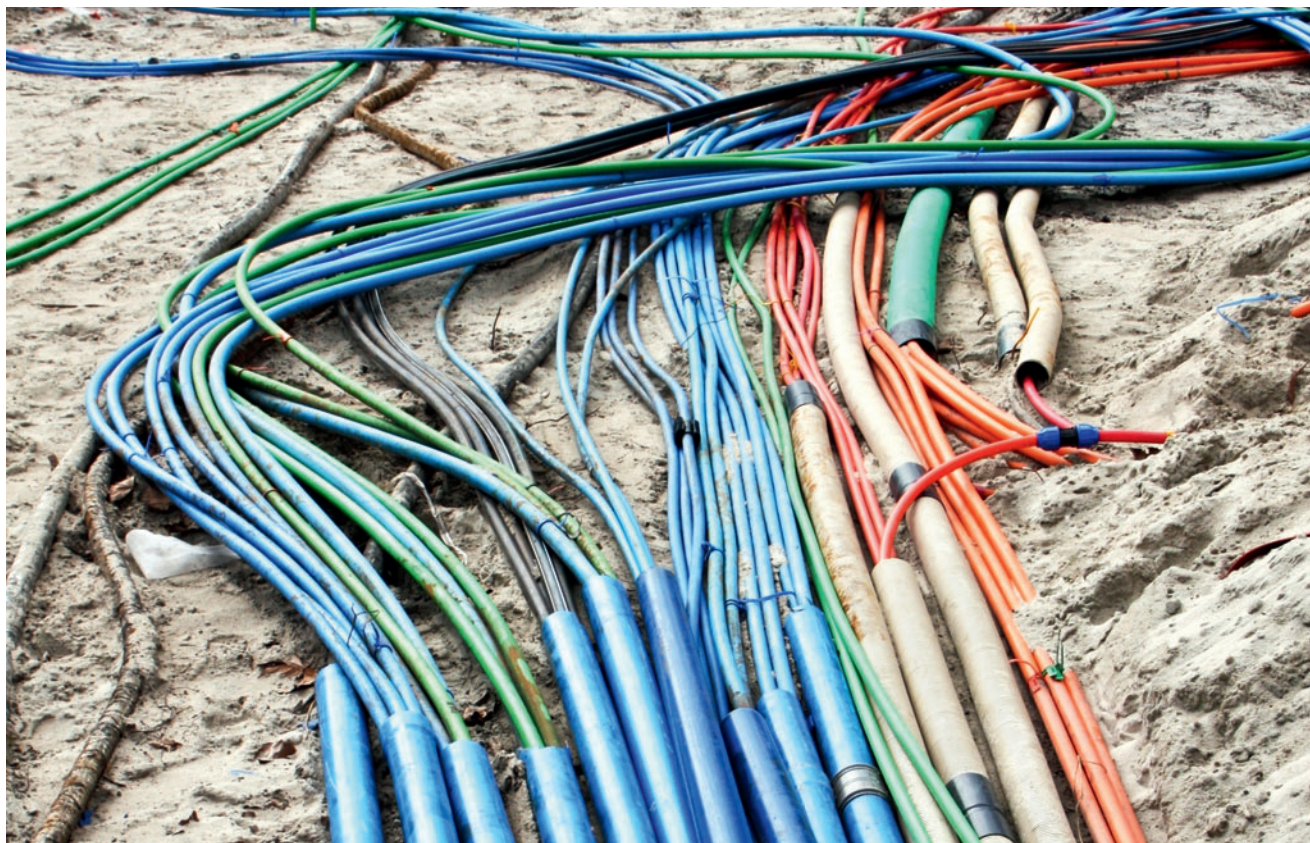
Glasvezelkabel is het toverwoord voor de toekomst. Nu al is de bekende coaxkabel voor televisie en internet aan het eind van zijn technische mogelijkheden. En het kan met glasvezelkabels nu al anders. Heel eenvoudig, omdat licht zich nu eenmaal veel sneller verplaatst dan geluid. Vandaar dat glasvezelkabel voor vele tientallen jaren voldoende capaciteit heeft om de snelle ontwikkelingen aan te kunnen.

Reggefiber is een nuchter Twents bedrijf met de ambitie om zoveel mogelijk huishoudens in Nederland aan te sluiten op glasvezel. Op de website heeft het bedrijf een stappenplan geplaatst voor burgers. Initiatiefnemers kunnen hieruit afleiden hoe ze zo snel mogelijk een glasvezelnetwerk in hun woonplaats kunnen realiseren. Maar, zegt het bedrijf er waarschuwend bij, het aansluiten van 5 miljoen woningen kan niet in één keer. Vandaar de stimulans tot bewonersinitiatieven. Als een dorp, stadswijk of zelfs hele stad aantoon dat onmiddellijk tijdens de aanleg van het netwerk ten minste 40 procent van de bewoners een abonnement zal nemen, dan stijgt het op de prioriteitenlijst. Door middel van burgerinitiatieven zijn in Amersfoort, Zeewolde, Hilversum en Eindhoven al veel mensen versneld op glasvezelkabel aangesloten.

Reggefiber kiest bij investeringen in nieuwe projecten voor een open netwerkmodel. Dit betekent dat het elke actieve operator toelaat tot het netwerk. Op die manier kan elke serviceprovider via het netwerk van Reggefiber zijn diensten aanbieden over het glasvezelnetwerk. Dit open model leidt tot meer concurrentie op de Nederlandse breedbandmarkt. De consument heeft alle vrijheid om te kiezen uit verschillende serviceproviders.

De businesscase van Reggefiber sluit naadloos aan bij de doelstelling van de Digitale Agenda om in 2020 in de hele Europese Unie de helft van alle huishoudens te hebben voorzien van supersnel internet. Reggefiber maakt hierbij slim gebruik van de financiële mogelijkheden die er zijn. Een belangrijke bouwsteen daarbij is de overeenkomst die in november 2010 is gesloten met de Europese Investeringsbank (EIB). Het gaat om een lening van 285 miljoen euro. Deze loopt via gewone handelsbanken, maar de EIB heeft hiervoor een bankgarantie afgegeven. Hiermee wordt de verdere uitrol van een nieuwe generatie breedbanddiensten mogelijk.

De EIB erkent het belang van deze langetermijninvestering voor Nederland als kennis-economie. De ontwikkeling van de volgende generatie breedband, in lijn met de Digitale Agenda, helpt de Europese Unie zijn concurrentiepositie te behouden en technologische innovatie te versterken. Het open netwerkmodel van Reggefiber zal nieuwe en bestaande telecomaandieners stimuleren diensten via het nieuwe netwerk te leveren.





3.4. AstroLofar Dwingelo: de top in Europa

Bij ASTRON, aan de voet van de in 1956 gebouwde radiotelescoop van Dwingelo, wordt astronomie op wereldniveau beoefend. Deze stichting zonder winstoogmerk ontwikkelt en beheert de meest geavanceerde radiotelescopen ter wereld. Het onder de paraplu van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) opererende ASTRON is een sieraad in het Europese kaderprogramma voor wetenschappelijk en technologisch onderzoek.

Bij het ontwikkelen en maken van radiotelescopen voor fundamenteel onderzoek maakt ASTRON gebruik van nauwe verbindingen met de universiteiten van Groningen en Leiden en instituten elders in Nederland en in de Europese Unie. De oude radiotelescoop in de achtertuin heeft in principe zijn werk gedaan en zou kunnen worden afgebroken. Maar het is de bedoeling deze op te knappen, mede omdat die inmiddels het predikaat 'industriële monument' heeft gekregen. ASTRON is verder bekend door de veertien radiotelescopen die op een rij staan in het bosgebied tussen Hooghalen en Westerbork. Dit stille en afgelegen gebied is bijzonder geschikt voor telescopen omdat er weinig storing is. Eén van de veertien radiotelescopen is betrokken bij de verwerking van de gegevens van het Europese satellietnavigatiesysteem Galileo.

Zes jaar geleden werd het project LOFAR (LOW Frequency ARray, oftewel Lage Frequentie Telescoop) door ASTRON gepresenteerd op een netwerkbijeenkomst van Lambert van Nistelrooij in Zwolle. Toen lag het LOFAR-project nog op de tekentafel. Doel van het project: het waarnemen van het begin van ons heelal. De LOFAR-telescoop is daarom

honderd keer gevoeliger dan gangbare modellen. In 2009 is 's -werelds grootste radio-telescoop officieel in gebruik gesteld door Koningin Beatrix en zijn de eerste projecten van start gegaan. Het extreem grote bereik van deze telescoop wordt gerealiseerd door een groot aantal sensorvelden en kleine antennes, die nauwelijks opvallen in het landschap. Verspreid over de provincie Drenthe en aangrenzende gebieden in Friesland en Groningen zijn 38 antenneparken ingericht. Alle antenneparken zijn via glasvezelkabels met elkaar en met een supercomputer bij de Rijksuniversiteit Groningen verbonden. Hier komen de gegevens binnen en ondergaan ze een eerste bewerking. Sterrenkundigen kunnen via het internet overal ter wereld de resultaten volgen.

LOFAR heeft niet alleen de mogelijkheden voor astronomen vergroot om veel te leren over de ruimte, de zon, het sterren- en de melkwegstelsels. Het sensorsysteem geeft ook allerlei nieuwe mogelijkheden voor bodemonderzoek. Dat is heel belangrijk in Noord-Nederland, waar gaswinning en regelmatige aardbevingen hand in hand gaan. Ook de landbouw profiteert. De Universiteit Wageningen speelt in op de mogelijkheden van LOFAR bij het ontdekken van plantenziekten, waar onder meer de aardappelboer in de strijd tegen phytophthora bij gebaat is. Ook voor het klimaatbeleid en bij weersvoorspellingen kan LOFAR een grote rol spelen. Het is duidelijk, bij ASTRON is de hele keten vertegenwoordigd. Niet alleen bedenken slimme koppen nieuwe concepten. Ook zijn er andere slimmeriken die de software schrijven om dit apparaat van de toekomst aan de praat te houden. En ten slotte wordt die apparatuur gebouwd.





3.5. Grenzen verleggen in Zeeland en West-Brabant

Kanaalzone Gent-Terneuzen toegangspoort tot de biobased economy

In een partnerschap tussen Ghent Bio-Energy Valley en Biopark Terneuzen is het zogenaamde Bio Base Europe project ontwikkeld. Dit is een Vlaams-Nederlands samenwerkingsproject dat de Kanaalzone Gent-Terneuzen zal omvormen tot het belangrijkste centrum voor de biobased economy in Europa.

De financiële steun voor het project is 22 miljoen euro, inclusief een Interregbijdrage van 6 miljoen euro. Hieruit wordt 8 miljoen besteed aan het opzetten van een centrum in Terneuzen voor de opleiding van personeel voor biobased productieprocessen. Het Biobase Europe project heeft tot doel de lacune in de innovatieketen in te vullen en het gebrek aan goed opgeleide procesoperators te beperken. Anderzijds wil het de grensregio op de kaart te zetten als hét Europees cluster voor biobased activiteiten. Het doel is verder duurzame productieprocessen te stimuleren om zo de uitstoot van broeikasgassen zoals CO₂ te verlagen.

Een onderdeel van Bio Base Europe is WarmCO₂. Dit is een uniek project dat restwarmte en CO₂ inzet voor milieuvriendelijke en duurzame glastuinbouw. De kassen in dit gebied maken gebruik van restwarmte en CO₂ afkomstig van diverse bedrijven, waaronder Yara. Deze kassen besparen ongeveer 90 procent energie ten opzichte van traditionele kassen. Dit staat gelijk aan het jaarlijkse gasverbruik van twee steden ter grootte van Terneuzen.

YARA: een voorbeeld uit de industrie

Al sinds 1929 produceert Yara Sluiskil kunstmest. Met kunstmest wordt de bodemvruchtbaarheid op peil gehouden en worden mineralen, die door de planten aan de bodem zijn onttrokken, aangevuld. Het bedrijf is gelegen aan de Kanaalzone Gent-Terneuzen. Het is een belangrijk economisch gebied binnen de Euregio Scheldemond. Voor Yara betekent de vestiging in de Kanaalzone en dicht bij de Westerschelde een goede verbinding naar de Noordzee én het Europese kanalenstelsel. Ook zijn er via Vlaanderen goede aansluitingen op het Europese autosnelwegennet.

De CO₂, die vrijkomt bij de productie van kunstmest, wordt door Yara geleverd aan tuinders die het kunnen hergebruiken. Het bedrijf investeert daarnaast veel in het hergebruik van afvalwarmte, die ontstaat in de chemische processen van het bedrijf. Jos van Damme, directeur communicatie bij Yara: "Dit doen we via het project WarmCO₂, waarbij onze restwarmte en CO₂ worden ingezet voor milieuvriendelijke en duurzame glastuinbouw. Dit wordt het eerste gasloze kassengebied in heel Europa."

Agro & Food Cluster Nieuw Prinsenland

De agrarische sector in Brabant moet concurrerend blijven en tegelijkertijd duurzamer gaan produceren. Het vormen van een cluster waarin bedrijven kennis en voorzieningen kunnen delen heeft voordelen voor economie en milieu. Suiker Unie en de Tuinbouwontwikkelingsmaatschappij zijn daarom een gezamenlijk initiatief gestart om in Nieuw Prinsenland een Agro & Food cluster te realiseren. Op het terrein worden nieuwe bedrijven en glastuinbouw gekoppeld aan de bestaande suikerfabriek. Hierdoor ontstaat er een meerwaarde. Zo wordt er gebruik gemaakt van restwarmte, proceswater van de suikerfabriek wordt hergebruikt, groen gas wordt gewonnen uit de biomassa-reststromen en wordt CO₂ afgevangen voor de glastuinbouw. Kortom een stimulans voor de regionale economie.



3.6. De topsector food in de regio

Agro & Co is een mooi voorbeeld hoe het Europese beleid doorwerkt in de regio. De provincie Noord-Brabant heeft Agro & Co aan het werk gezet met de vraag hoe ondernemers in de voedselproductie van vandaag en morgen marktwerking, duurzaamheid en samenwerking hand in hand kunnen laten gaan. Agro & Co is een economische ontwikkelingsmaatschappij, waarin de Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie (ZLTO), de provincie en Brabantse Rabobank vestigingen met elkaar samenwerken.

Mooie doelstellingen zijn natuurlijk snel geformuleerd voor een provincie waarin agrofood de op één na belangrijkste sector is. “Het moet een diervriendelijke sector zijn, die veilig en duurzaam produceert en op die manier kan rekenen op de steun van de bevolking”, zeggen de gedeputeerden Bert Pauli (Economische Zaken) en Yves de Boer (Ruimtelijke Ontwikkeling, Land- en Tuinbouw). Tegelijk stelt Agro & Co dat je de huidige situatie kunt vergelijken met die van de Brabantse topindustrie in de jaren tachtig van de vorige eeuw. Philips en DAF werden destijds gedwongen tot massaontslagen. Dat dwong alle belanghebbenden te kijken naar de manier waarop je bestaande kennis en kunde beter kunt benutten. Dat leidde uiteindelijk tot Brainport Eindhoven, nu het belangrijkste kennis- en innovatiecentrum van Nederland en behorend tot de Europese top.

Voor de toekomst van de agrofood sector kijkt men ook in Brabant vooral naar de resultaten van wetenschappelijk onderzoek. In en rond 's-Hertogenbosch ontwikkelt zich een regionaal opleidings- en onderzoekscentrum rond de Hogere Agrarische School, het Anton Jurgens Instituut en het kenniscentrum Fhealinc. “Dat kan goede

resultaten opleveren, maar als agrarische ondernemers en gewone consumenten met de rug naar elkaar toe blijven staan, is er nog geen kans op verbetering”, aldus Pauli, “Want alles wat de sector presteert op gebied van innovatie zal haar waarde verliezen, wanneer het niet inpasbaar is in het landschap waar de bedrijven hun werkzaamheden verrichten. Burgers en ondernemers moeten daarom geen ‘inspraak’, maar ‘meespraak’ krijgen. Op die manier kan het onderlinge vertrouwen toenemen en de bezwaren worden weggenomen.”

Bij Agro & Co zelf zegt men dat open communicatie een doorslaggevende rol zal spelen bij het terugwinnen van maatschappelijk draagvlak voor de agrofood sector. Voorzitter Martien van den Heuvel: “Vertel wat je kunt, wat je doet en vooral waarom je het doet. En doe dat vooral bij de vele initiatieven die je als bedrijf zult moeten ontplooien om aan de gestelde duurzaamheidsambities te kunnen voldoen. Wees open, inspireer!”

Het moet er ook toe leiden dat streekproducten van hoge kwaliteit niet alleen door de boer zelf op zijn eigen boerderij worden verkocht, maar ook in de supermarkt om de hoek. Het Brabantse merk GIJS is daarvan een voorbeeld. Maar ook een goed en vers gebakken brood mag dan, zeker in het weekend, wat duurder zijn. Op die manier kan ook de producent een redelijke boterham verdienen aan gezond voedsel van hoge kwaliteit.

Bron: fd special oktober 2011



3.7. High Tech Campus Eindhoven

Ga rustig voor je iPad zitten. Zorg dat de camera goed kan focussen op je gezicht en dat er geen beweging op de achtergrond is. Lees vervolgens af wat je hartslag en je ademhalingsritme is. Het klinkt spectaculair, maar een dergelijke applicatie is nu ontwikkeld door Philips op de High Tech Campus in Eindhoven. Binnenkort in de winkel en wellicht ook in de spreekkamer bij uw eigen huisarts.

Philips heeft ervoor gekozen de deuren van het eigen onderzoekscentrum, het befaamde NatLab, open te zetten. Nu alweer een aantal jaren geleden verscheen er in de Verenigde Staten een publicatie onder de titel 'Open Innovation'. Als je uitvinders van meerdere bedrijven bij elkaar zet en ze aanspoort om over en weer met elkaar mee te denken, dan ontstaat er een vruchtbare kruisbestuiving. Dat leidt dan tot meer mooie uitvindingen en nieuwe producten. Vroeger zei men in dat verband: "Het laboratorium is onze wereld."

Tegenwoordig kijkt men naar 'de wereld als ons laboratorium'. Het is, niet oneerbiedig bedoeld, het plaatje bij het praatje over hoe de Europese kenniseconomie er uit zou kunnen zien. Er zijn op de hele wereld intussen acht van dergelijke initiatieven. De High Tech Campus Eindhoven is niet de grootste, maar intussen wel de slimste, blijkt uit vergelijkend onderzoek. De Campus telt ruim 100 afzonderlijke bedrijven. Elders ligt dat aantal soms hoger, maar in Eindhoven zie je dat de Campus niet meer alleen van één grote jongen, zoals Philips, afhankelijk is. Chipmaker NXP, dat ongeveer vijf jaar geleden vanuit Philips op eigen benen gezet werd, trekt ook een deel van de nieuwe impulsen

naar zich toe. Het Holst Centre, voort gekomen uit TNO, krijgt via het nationale beleid van de topsectoren ook de nodige impulsen. Maar de Campus aast op nog meer van dergelijke trekkers.

Frans Schmetz, directeur van het parkmanagement, vertelt met trots over de Campus als de kern van de economische regio Brabant-Limburg. "Deze regio is economisch vrijwel even sterk als de regio Amsterdam-Schiphol. In de ruim honderd bedrijven werken mensen met meer dan vijftig verschillende nationaliteiten samen. De Campus is goed voor de helft van alle patenten die in Nederland worden aangevraagd. Deze aanvragen komen echt niet alleen maar van Philips", zegt hij erbij. "Hier bouwen we de brug tussen wetenschap, kennis en economische bedrijvigheid."

Volgens Schmetz mag je de Campus geen gewoon bedrijventerrein noemen. "Ondernemingen betalen een relatief hoge huur voor hun plekje op de Campus, maar daar krijgen ze dan ook het nodige voor terug. Multinationals en kleine bedrijfjes werken harmonieus samen. Niet in de zin dat er nooit onenigheid is, maar wel omdat iedereen bij elkaar in de keuken kan kijken. Dat is de kern van deze opzet. Want dat leidt uiteindelijk tot het sneller op de markt brengen van nieuwe producten. Door die snelheid kunnen veel bedrijfjes overleven en sneller groeien."

Op de Campus zijn er veel startende bedrijven. Schmetz: "Ongeveer veertig, een mooi aantal. Het moeten er in deze verhoudingen ook niet veel meer worden." Een ander sterk punt op de Campus zijn de vestigingen van overkoepelende instituten zoals het Holst Centre. In een dergelijk instituut worden onderzoeken opgezet en verbindingen gelegd die anders niet of veel moeilijker tot stand zouden komen. Schmetz: "Ook daar komen dan weer kansen voor nieuwe producten uit voort." Een sterk punt waar bedrijven veel waarde aan hechten zijn de voorzieningen. "Ontzorgen", noemt Schmetz dat. "De bedoeling is dat bedrijven in hun eigen gebouw hun onderzoeken en hun demo-opstellingen onderbrengen, maar dat ze voor overkoepelende voorzieningen gebruik kunnen maken van centraal ter beschikking gestelde faciliteiten zoals restaurants, winkeltjes, congreszalen, parkeergarages en fietsen. Als je de deuren naar elkaar open zet, dan moet je elkaar ook kunnen en willen ontmoeten."



<http://bit.ly/u3myr1>



4.1. De financiële context: het Meerjarig Financieel Kader (MFK)

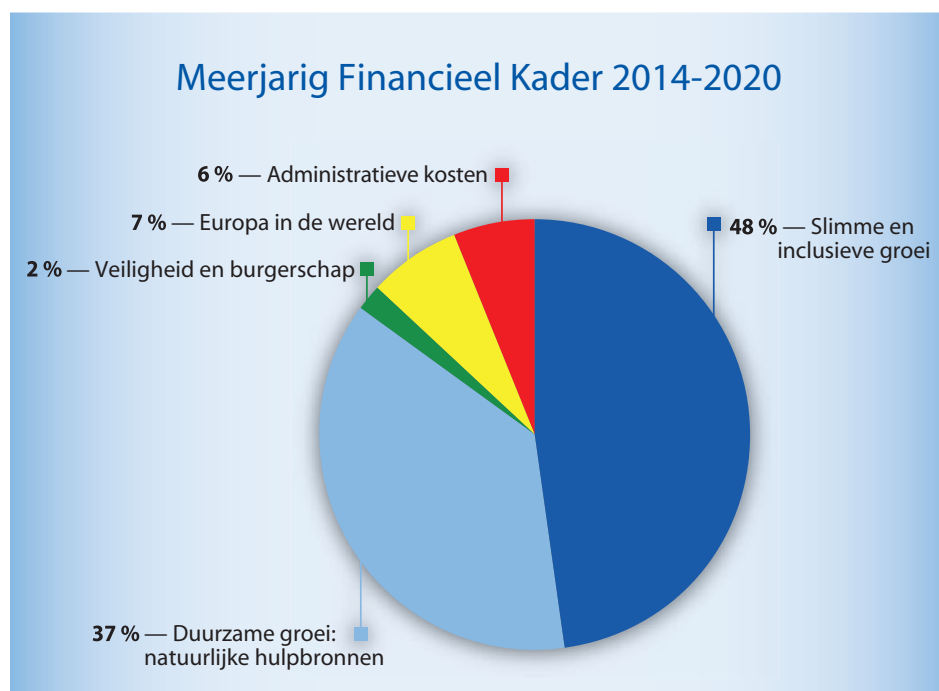
Het belangrijkste beleidsstuk van de Europese Unie is het pakket aan voorstellen voor het Meerjarig Financieel Kader 2014-2020. Eerdere ervaringen hebben geleerd dat de onderhandelingen over deze begroting voor zeven jaar moeizaam kunnen verlopen. Op 29 juni 2011 heeft de Europese Commissie haar voorstellen gepresenteerd. In de laatste maanden van dat jaar volgden voor alle beleidsterreinen de daarbij horende wetsvoorstellen. Daaronder dus ook die voor de economische, sociale en territoriale cohesie en voor het onderzoeks- en innovatiebeleid.

De Europese Commissie stelt voor in de zeven jaar vanaf 2014 iets meer dan 1000 miljard euro uit te geven. Dat lijkt heel veel, maar het gaat 'slechts' over ongeveer 1 procent van het bruto binnenlands product van de EU. Om een realistische vergelijking met de nationale begrotingen te krijgen moet dit bedrag ook nog eens door zeven worden gedeeld. Daardoor komt er een jaarlijkse begroting uit, die schommelt rond de 140 miljard euro. De Rijksbegroting van Nederland voor het jaar 2012 bedraagt 257,4 miljard euro. In totaal wordt er in de voorstellen over zeven jaar 376 miljard gereserveerd voor het Regionaal Beleid. Voor economische, sociale en territoriale cohesie is er 336 miljard. Daarnaast nog eens 40 miljard voor de Connecting Europe Facility waarmee grensoverschrijdende vervoers-, energie- en digitale netwerken gerealiseerd moeten gaan worden.

Vanwege de lastige financiële situatie in veel lidstaten heeft de voorzitter van de Europese Commissie, José Manuel Barroso, beloofd dat de administratieve uitgaven

van de Europese Unie worden bevroren. "Men denkt dat de Europese Unie er vooral is voor de eigen ambtenaren. Maar het budget voor de administratie beslaat slechts zes procent van de begroting. De Europese instellingen zullen zich solidair tonen met de burgers die nu de broekriem aan moeten halen. Daarom zullen we ook de administratieve uitgaven bevroren en het werk met vijf procent minder ambtenaren gaan doen", aldus Barroso.

Nu het voorstel voor het Meerjarig Financieel Kader bekend is zullen de onderhandelingen van start gaan. De verwachting is dat deze onderhandelingen voor het einde van 2012 zijn afgerond, zodat men een jaar voorbereidingstijd heeft voor de implementatie van de budgetten die in 2014 daadwerkelijk ingezet zullen worden. Het beloven interessante onderhandelingen te worden, waar de opeenvolgende Poolse, Deense en Cypriotische voorzitterschappen hun handen vol aan zullen hebben.



Luc Soete

Prof. Dr. L. Soete (1950: Brussel) is directeur van UNU-MERIT, een onderzoeksinstituut van de United Nations University (UNU) dat verbonden is aan de Universiteit Maastricht (UM). Daarnaast is hij hoogleraar (on leave) Internationale Economische Betrekkingen aan de UM en Directeur-Dekaan van de Maastricht Graduate School of Governance van de UM. Hij is lid van de Adviesraad voor Wetenschap en Technologie (AWT) en van de Koninklijke Nederlandse Academie voor Wetenschappen (KNAW). Verder was hij actief voor de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling OESO en verschillende malen als lid of voorzitter van adviesgroepen voor de Europese Commissie.



4.2. Leningen en belastingvoordelen in plaats van subsidies

Onderscheidend zijn op de wereldmarkt; profiteren van de wereldhandel; benutten van groeikansen in opkomende markten; duurzame economische groei bereiken. Dit is het wensenlijstje van het kabinet voor het Nederlandse bedrijfsleven. Als het aan minister Verhagen (Economische Zaken, Landbouw & Innovatie) ligt, dan ontwikkelt de BV Nederland zich de komende jaren via negen topsectoren. Agrofood, Tuinbouw en Uitgangsmaterialen, High Tech, Energie, Logistiek, Creatieve Industrie, Life Sciences, Chemie en Water. Dit zijn de sectoren waarin Nederland wereldwijd sterk is. Binnen deze topsectoren vindt een wisselwerking plaats tussen een 'gouden driehoek' van overheid, kennisinstellingen en bedrijfsleven. In Europa noemt men dit ook wel de Triple Helix.

Het kabinet heeft met het nieuwe bedrijfslevenbeleid een flinke stap gezet in het opheffen van de 'subsidiefabriek'. Men zoekt het nu meer in faciliteiten als garantstellingen, waardoor banken sneller bereid zijn krediet te verschaffen voor het doen van grote investeringen. Ook krijgt het bedrijfsleven via nieuwe belastingfaciliteiten de mogelijkheid meer geld aan technologisch onderzoek en aan innovaties te besteden. Het is zaak het Nederlandse beleid goed te laten aansluiten op de wijze waarop de Europese Unie het beleid voor economische groei en concurrentiekracht formuleert.

Eind 2010 ging Luc Soete, hoogleraar economie aan de Universiteit Maastricht, op een netwerkbijeenkomst van Lambert van Nistelrooij in Arnhem in op de wijze waarop de financiële steun uit Brussel vorm zou moeten worden gegeven. Soete had het in dat verband vooral over de zogenaamde 'Risk Sharing Finance Facility'. Hij betoogde overtuigd te zijn van de noodzaak om toezeggingen te krijgen van alle nationale overheden om investeringen in kennis veilig te stellen. "Anders krijgen we een beleid van versnelde economische neergang van Europa met alle risico's van uiteen vallen van dien", aldus Soete. Hij pleitte er daarom voor een nieuw '3 procent criterium' voor research & development te formuleren en af te stappen van de vaste formule '1 procent overheid + 2 procent bedrijven'. "Die blijkt niet realistisch. Wel zouden we dan de overheid moeten dwingen tot 1 procent plus goede investeringen in het (hoger) onderwijs. Lidstaten beslissen verder zelf over de vraag hoeveel publieke middelen worden ingezet voor collegegelden, studiefinanciering en inrichting van het hoger onderwijs en het wetenschappelijk onderzoek."

Kan een Risk Sharing Financial Facility als nieuw instrument ook helpen in het regionale beleid? Soete: "Je praat dan veel minder of helemaal niet meer over subsidies, maar vooral over leningen via de Europese Investerings Bank. Daarmee krijg je veel hogere investeringen. Een dergelijke vorm van financiering gaat veel eerder richting duurzame investeringen en dat leidt ook tot innovatie. Nu al gaat er meer geld uit het Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling naar onderzoek en innovatie dan uit het Zevende Kaderprogramma. Via leningen en zonder cofinanciering blijf je veel meer gericht op het behalen van rendement."



Pé Verhoeven

Drs. Pé Verhoeven (1960) is adviseur institutionele zaken bij de Europese Investeringsbank (EIB). Hij studeerde politieke wetenschappen aan de Radboud Universiteit in Nijmegen en volgde de leergang Internationale Betrekkingen aan het Instituut Clingendael in Den Haag. Hij was werkzaam in de journalistiek en de voorlichting (ministerie van Financiën), voor hij in 1995 bij de EIB begon. Hij werkt nu op het Brusselse kantoor van de Bank.



4.3. Europese Investeringsbank

Uiterst betrouwbaar, maar niet zo bekend. Althans, in Nederland. De Europese Investeringsbank (EIB) beschikt jaarlijks over een budget van ongeveer 70 miljard euro voor leningen en garantiestellingen. Dat geld wordt 'gewoon' op de kapitaalmarkt opgehaald. Daarmee worden projecten gefinancierd die passen in de beleidsplannen van de Europese Unie. De kosten voor deze leningen zijn relatief laag. De EIB beschikt namelijk over de hoogste triple A-rating bij de belangrijkste kredietbeoordelaars, zoals Moody's en Standard and Poor's. Daardoor kunnen relatief lage rentes aangehouden worden voor de leningen. Ook het feit dat de EIB geen winstoogmerk heeft speelt een rol.

Pé Verhoeven: "Vergeleken met instellingen als het Internationale Monetaire Fonds en de Wereldbank, is de EIB klein. Naar verhouding worden echter veel leningen uitgezet. Projecten die passen binnen de doelstellingen van het regionaal beleid, het onderzoeksbeleid of het beleid inzake ontwikkelingssamenwerking komen in aanmerking voor leningen van de EIB. Een lening kan nooit hoger zijn dan 50 procent van het te investeren bedrag."

"Er wordt nog wel eens aan getwijfeld, maar de EIB is een echte bank en doet er alles aan om de betrouwbaarheid op een zo hoog mogelijk niveau te houden. Het is niet verplicht, maar de EIB laat jaarlijks alle transacties en de hele boekhouding controleren door de Europese Rekenkamer. Ook draait de Bank volledig mee in de jaarlijkse begrotingscontroles van alle Europese instellingen door het Europees Parlement. Een jaarlijkse verslaglegging aan de Raad van Commissarissen, de ministers van Financiën van de lidstaten, hoort ook bij dit pakket van maatregelen die het vertrouwen in de EIB hoog houden."

Volgens Verhoeven is de bank in Nederland relatief onbekend ondanks het feit dat er momenteel gemiddeld 400 miljoen euro aan leningen per jaar naar projecten in ons land gaat. "Er is een groeiende belangstelling voor EIB-leningen van de kant van het midden- en kleinbedrijf. Dat komt mede vanwege de economische en financiële crisis die in het najaar van 2008 ontstond. Maar kleinere bedrijven hebben vrijwel nooit projecten lopen, die een waarde vertegenwoordigen van meer dan 50 miljoen euro, het minimum bedrag voor directe leningen aan projecten. Daarom worden met gewone handelsbanken in de lidstaten overeenkomsten gesloten. In juni 2011 gebeurde dat in Nederland met ABN Amro, de Rabobank (beide voor 150 miljoen euro) en de Friesland Bank (voor 100 miljoen euro). De bedoeling is dat kleinere bedrijven dan gewoon bij hun lokale bankkantoor met een beroep op deze achterliggende garanties van de EIB gemakkelijker kleinere leningen kunnen krijgen onder de gunstige voorwaarden die wij als EIB daaraan stellen." Volgens Verhoeven is de regeling in dat opzicht vergelijkbaar met de Bedrijfskredietregeling voor het midden- en kleinbedrijf van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, waarin zowel nationale fondsen als Europese subsidies zorgen voor een omvangrijk bedrag aan kredietgaranties.

De Europese Investeringsbank stelt ieder jaar een zogenaamd Corporate Operational Plan (COP) voor drie jaar vast. Op dit moment geldt het COP 2011 tot 2013. Daar staat in wat de EIB van plan is in de nabije toekomst te gaan doen. Verhoeven: "In het COP 2011-2013 zijn zes beleidsvelden aangemerkt, waar de EIB de garanties en leningen vooral op wil richten. In dat plan staat ook dat de EIB zich voegt in de doelstellingen van de Europa 2020 strategie, waarin de Europese Commissie, met instemming van de Europese Raad, heeft vastgelegd hoe het economische beleid er in hoofdlijnen tot 2020 uitziet."

Cijfers 2010

De totale kredietverlening van de EIB kwam uit op een bedrag van **72 miljard euro** in 2010 waarvan 63 miljard euro binnen de Europese Unie en 9 miljard euro daarbuiten.

In 2010 financierde de EIB **460 grote projecten in 72 landen**.

De kredietverlening ten behoeve van klimaatactie in de Europese Unie steeg aanzienlijk naar **9 miljard euro**, oftewel 30% van de kredietverlening van de bank binnen de EU.

In 2010 voltooide de EIB de levering van een aanvullend driejaars ondersteuningspakket van **61 miljard euro** voor het herstel van de EU - 11 miljard euro meer dan oorspronkelijk was gepland.

In 2010 profiteerden **115 000 kleine en middelgrote ondernemingen** van financiering door de EIB-Groep.

De kredietverlening in de convergentieregio's van de Europese Unie welke het zwaarst getroffen zijn door de economische en financiële crisis bereikte in 2010 een omvang van **26 miljard euro**.

De EIB nam op de mondiale obligatiemarkten **67 miljard euro** op.



4.4. Verbeteringen van het regionaal beleid

Lambert van Nistelrooij onderhandelt als rapporteur namens het Europees Parlement met de lidstaten over de uiteindelijke verordening van de Europese structuurfondsen. Deze verordening regelt hoe 336 miljard euro in de periode 2014 tot 2020 wordt ingezet in de Europese regio's. Voor alle programma's gelden de doelstellingen uit de Europa 2020 strategie als criterium. Deze richten zich op meer onderzoek en ontwikkeling; het creëren van meer werkgelegenheid; het bevorderen van groene economische groei; het bevorderen van sociale insluiting; en het verhogen van het onderwijsniveau. Alle lidstaten hebben zich gebonden aan deze doelstellingen. Nederland ontving in de periode 2007-2013 1,907 miljard euro uit de Europese regionale fondsen. Inmiddels is een groot gedeelte van deze fondsen besteed. Nederland verdubbelde het bedrag van de EU tot bijna 4 miljard euro via private en publieke cofinanciering.

Kernpunten voorstellen

Bijna de helft van dit geld zal, in lijn met het Nederlandse kabinetsbeleid, terecht komen bij de armere regio's in Europa. Ongeveer 53 miljard euro zal in rijkere lidstaten ingezet kunnen worden in lijn met de Europa 2020 doelstellingen.

Flexibiliteit

Nederland kan kiezen voor welke van de Europa 2020 doelstellingen het in aanmerking wil komen voor financiering, in lijn met territoriale en regionale behoeftes. Dit is een trendbreuk met het verleden. In de oude structuurfondsen ontbrak de focus. Daardoor kwam teveel geld terecht bij eenmalige investeringen. Bovendien wordt harde

infrastructuur nu uitgesloten. Dit betekent geen Europese financiering meer voor fietspaden en rotondes. Dat is oude regionale politiek, in de nieuwe voorstellen is dit niet meer mogelijk. Al met al goed nieuws voor initiatieven als Energy Valley in Noord Nederland, Brainport Eindhoven en Foodvalley rondom Wageningen.

Simplificatie

Een andere 'revolutie' in structuurfondsland is dat meer gewerkt gaat worden met garanties en leningen. Op die manier wordt veel minder geld weggegeven als subsidie en kan veel meer geld worden gegenereerd. Daarmee worden ondernemers met goede voorstellen vooruit geholpen. Het dient ook veel gemakkelijker te worden om te putten uit verschillende fondsen. Als we de kenniseconomie echt willen verankeren in Europa moeten de gelden voor onderzoek en innovatie slim ingezet worden. Hierbij is intensieve samenwerking nodig. Niet alleen in Nederland in consortia van bedrijven en kennisinstellingen, maar ook samenwerking met de nieuwe lidstaten is van groot belang.

Conditionaliteit

Een andere belangrijke verandering is de invoering van strengere voorwaarden voor de besteding van de fondsen. Dit worden de zogenaamde conditionaliteiten genoemd. Er zijn drie soorten: Macrofiscale, ex ante en ex post conditionaliteiten.

Macrofiscaal: voorwaarden voor toekenning van fondsen worden gekoppeld aan de regels van het Groei- en Stabiliteitspact. Als lidstaten hun huishoudboekje niet op orde hebben kunnen fondsen ingehouden worden.

Ex ante: fondsen worden pas toegekend als er wordt voldaan aan de voorwaarden uit de programma's en als de doelstellingen uit de programma's bijdragen aan de EU 2020 strategie.

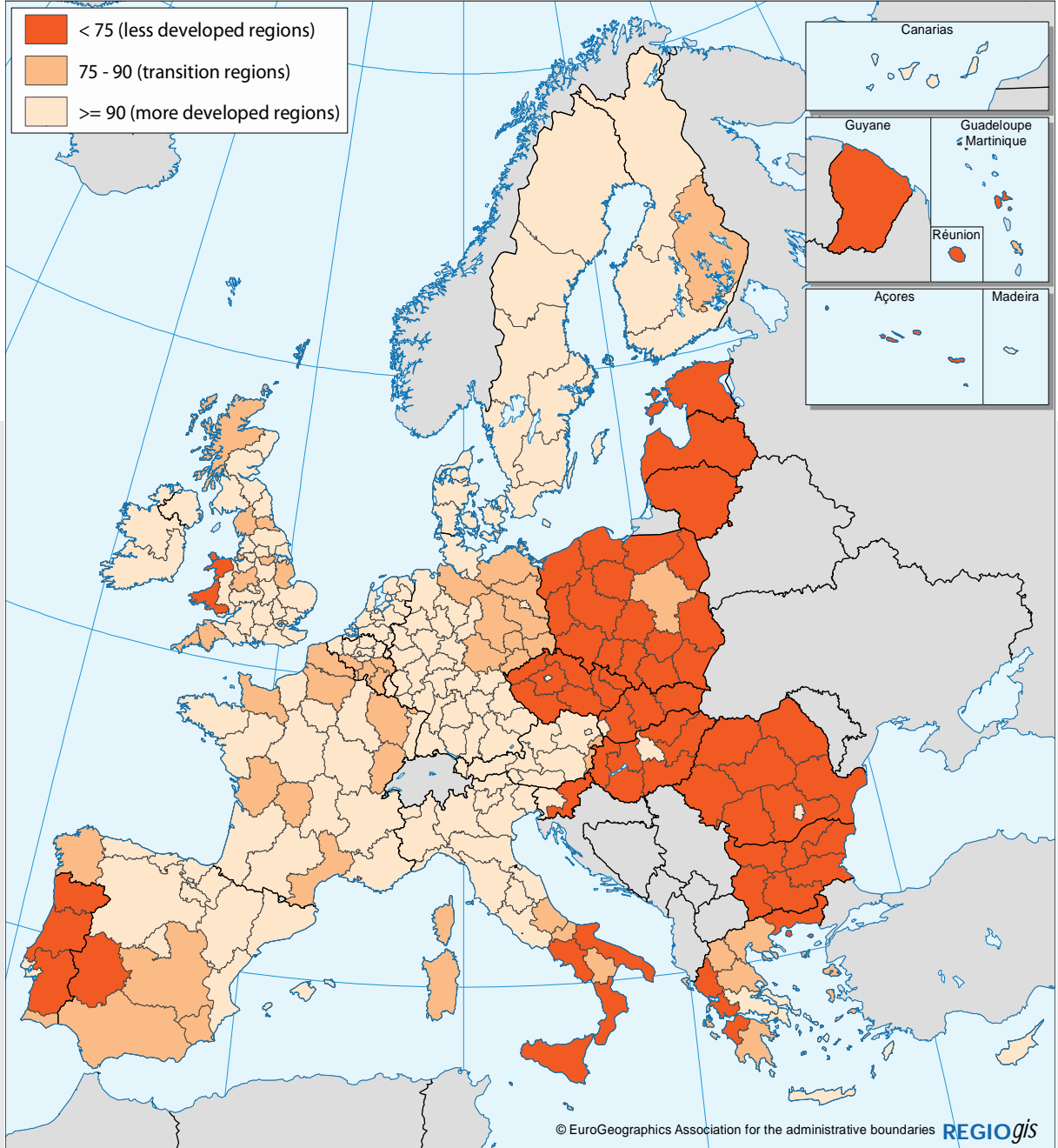
Ex post: fondsen worden toegekend op basis van excellentie en het behalen van de EU 2020 doelstellingen. Alle fondsen kunnen gekort worden wanneer de doelstellingen uit de programma's niet gehaald worden.

Meerlagig bestuur en publiek - private samenwerking

Alle afspraken worden vastgelegd in de Nationale Partnerschap Programma's die tussen de lidstaten en de Europese Commissie worden afgesloten in samenwerking met lokale en regionale partners. Hierin staan de doelstellingen, gebaseerd op afgesproken indicatoren, investeringen en conditionaliteiten. De Europese Commissie legt de nadruk op het versterken van de samenwerking tussen kennisinstellingen, overheden en bedrijven niet alleen binnen de landsgrenzen, maar juist ook grensoverschrijdend. Dit is in lijn met het Nederlandse topsectoren beleid. Op deze manier kunnen Nederlandse bedrijven beter aansluiten bij de Europese markt.

Eligibility simulation 2014-2020

GDP/head (PPS), index EU27=100





4.5. Nederland buitenspel?

Toen Nederland begon met de onderhandelingen over de regionale fondsen uit het Europees Regionaal Ontwikkelings Fonds (ERDF) voor de periode 2007-2013 nam de Nederlandse regering een afwijzende houding in. De insteek van de regering destijds was: cohesiegelden zijn alléén voor de armste regio's. Uiteindelijk ging Nederland op het allerlaatste moment overstag.

Een herhaling van zetten lijkt zich weer te gaan voordoen omtrent de onderhandelingen voor de periode 2014-2020. De provincies zijn vóór voortzetting van de regionale fondsen en Den Haag is tegen. De verwachting in de Brusselse arena is dat er opnieuw een ERDF komt voor alle Europese Regio's. Men zou kunnen concluderen dat de Nederlandse regering een achterhoede gevecht voert.

Toch is dat niet helemaal zo. Inmiddels voeren de lagere overheden overleg met staatssecretaris Bleker om vroegtijdig inbreng te geven voor het Nationale Partnerschapscontract dat voor 2013 is voorzien. Hoe gaat dat in zijn werk? De projecten moeten bijdragen aan het behalen van de afspraken uit de Europa 2020 agenda. Hiervoor hebben de lidstaten al ingestemd met concrete streefcijfers voor ondermeer opleiding, arbeidsdeelname en duurzame energie. Elk land krijgt de gelegenheid met de Europese Commissie een contract te sluiten over het gewenst maatwerk. Hier moeten gemeenten en provincies gaan oppassen. Er wordt immers veel ruimte geboden voor inkleuring door de lidstaten. Maar met die ruimte dreigen er ook potentiële valkuilen te ontstaan:

- De lidstaat besluit het geld niet meer in de regio's in te zetten maar er gaten in de eigen begroting mee te vullen;
- De lidstaat besteedt het geld alleen aan de nationale topsectoren en niet aan de regionale agenda;
- De lidstaat renationaliseert de besteding van de gelden en richt een nationaal loket in, waar de regio's mogen komen shoppen.

Het spel wordt nog gespeeld, maar wat mij betreft hoeven de regio's niet verliezen. De regio's zijn immers de economische pilaren van Europa. Een stelling die niet alleen in Brussel, maar ook in het zuiden van Nederland breed wordt onderschreven. De Commissarissen van de Koningin van de drie zuidelijke provincies legden hierover onlangs nog een interview af voor het weekblad Elsevier.

4.6. Het geluid van Zuid

Theo Bovens, Commissaris van de Koningin in Limburg

"Iedereen denkt nog nationaal. Handelsmissies naar China en Brazilië zijn er volop, maar niet naar Belgisch Limburg of Noordrijn-Westfalen. Heel komisch. Dat regionale en grensoverschrijdende beleid willen wij oppakken. Europa ook en het geeft daar geld voor. En dan zegt het Kabinet: wij geloven niet meer in structuurfondsen die regionaal werken."

Wim van de Donk, Commissaris van de Koningin in Noord-Brabant

"Regionaal beleid levert een bijdrage aan de economische ontwikkeling van ons land. De biochemie tussen Brabant en Zeeland, de Brainport regio Eindhoven, dat zijn ontwikkelingen die aansluiten bij het Europese beleid voor innovatie en duurzaamheid. We willen die agenda actief steunen. Niet alleen voor onze eigen ontwikkeling, ook om de rest van Europa mee te nemen in de volgende fase."

Karla Peijs, Commissaris van de Koningin in Zeeland

"Maar het kabinet is zo bezig met de actuele problematiek dat het aan dit soort zaken niet toekomt. Dat is jammer, omdat het nu speelt. Ik ben ervan overtuigd dat het Rijk een tandje bij moet zetten. Even niet allen naar de euro kijken, maar ook naar wat er in Europa nog meer speelt. We hebben maar één kans, in 2014 komt het nieuwe Europese structuurprogramma aan de orde."

Bron: Elsevier, 26-11-2011



4.7. Hoe nu verder?

Dit werkboek is de 'aftrap' van de inhoudelijke bespreking van de verordening. Graag geef ik u een kijkje in de keuken:

Eind 2011 heb ik met Constanze Krehl (Socialisten & Democraten, Duitsland) een 'working paper' uitgebracht. In elf kernpunten geven we aan hoe het Parlement over het Commissievoorstel denkt. Dit startdocument geeft de richting aan. Op 20 maart 2012 zal in Brussel een hoorzitting worden belegd waarin de inhoud van de Algemene Verordening wordt besproken met belanghebbenden. Ook u bent hierbij welkom. Op deze hoorzitting heeft iedereen de mogelijkheid visies en ideeën over te dragen op de beide rapporteurs.

Hierna wordt een pakket wijzigingsvoorstellen ingediend dat uiterlijk op 29 mei 2012 gereed zal zijn. Dit is het moment waarop de parlementaire molen volop begint te draaien: tot een nader te bepalen datum in juni 2012 zullen ook de verschillende partijen in het Europees Parlement de mogelijkheid hebben hun invloed op het rapport uit te oefenen door het indienen van amendementen. Naar verwachting zullen deze amendementen worden besproken op een bijeenkomst van de parlementaire commissie voor Regionaal beleid op 11 juli 2012. Na de stemming in deze commissie zullen aangenomen amendementen door de rapporteurs worden verwerkt in het rapport. Dit wordt vervolgens besproken in Straatsburg besproken tijdens een plenaire vergadering in september 2012. Daarmee is er sprake van een eerste standpunt. Het geheel wordt pas definitief zodra het ook in het Meerjarig Financieel Kader is vastgesteld.

Met dit boek wil ik de discussie over het nieuwe regionale beleid aangaan. Die discussie wordt, zoals hierboven uiteen gezet, voornamelijk gevoerd binnen de muren van het Europees Parlement. Maar dit is niet de enige discussie die ik wens te voeren. Graag ga ik de discussie aan met mijn achterban, belanghebbenden en geïnteresseerden. Het principe is heel simpel. Ten eerste organiseer ik een aantal themabijeenkomsten in Nederland om deze onderdelen nader uit te diepen. Zo wordt dit werkboek gepresenteerd op de startconferentie over dit onderwerp die op 13 januari in Den Haag wordt gehouden. Is deze bijeenkomst te massaal voor u en heeft u meer trek in een persoonlijk gesprek? Dat kan ook. Elke maandagochtend ontvang ik reeds jaar en dag mensen op mijn zogenaamde 'koffiegesprekken'. Mee discussiëren online? Dat kan via mijn LinkedIn-groep genaamd 'Europa Dichtbij'. Dit is een geweldig format waar ik inmiddels met ruim 500 belangstellenden over de meest uiteenlopende Europese thema's discussieer. Hier zullen ook mijn kernvragen worden besproken.

Mijn tien startvragen vindt u op de volgende pagina. U kunt mij helpen bij de beantwoording van deze vragen. Daartoe nodig ik u uit mee te doen op welke manier u wenst. Als u zich verder wenst te verdiepen in de verschillende onderwerpen die in dit boek aan bod zijn gekomen, dan kunt u door middel van de QR-codes of de bijgeleverde links het digitale boek en achterliggende teksten bekijken. Wilt u meer info over hoe u kunt meepraten en kunt participeren? Kijk dan op de Europa Dichtbij groep op LinkedIn. Mijn parool is niet voor niets: Samen vaart maken!

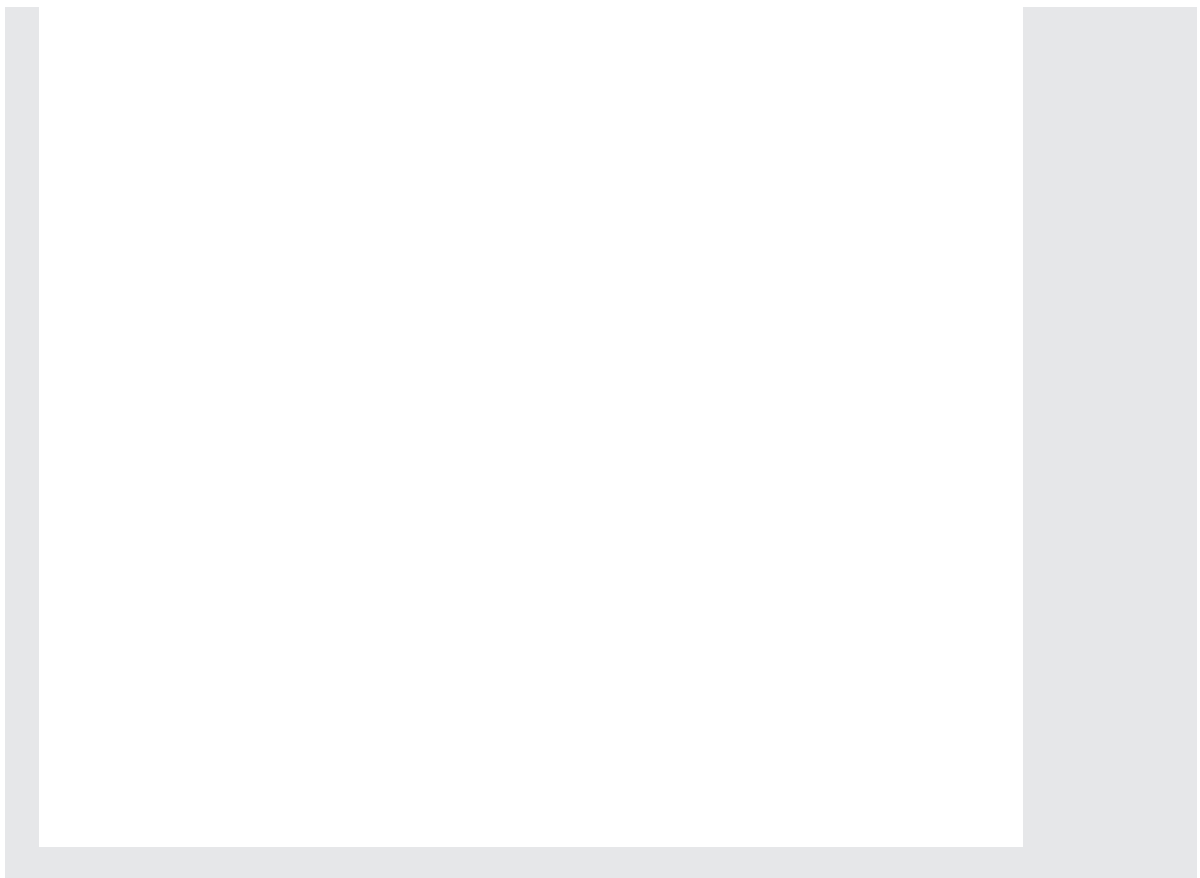
Lambert van Nistelrooij



<http://bit.ly/tlhS4h>

Lamberts startvragen:

1. Het Europese geld wordt beschikbaar gesteld voor kennis, innovatie, de energie agenda en opleiding. Kunnen wij uit de voeten met deze focus binnen de Europese fondsen?
2. De toedeling van gelden: er komt een tussencategorie van ongeveer 50 regio's die een BNP hebben tussen de 75 procent en 90 procent van het gemiddelde Europese BNP. Het geld dat beschikbaar is voor Nederland daalt met 10 tot 20 procent. Is dat terecht?
3. Nederland kiest voor nationale topsectoren voor onderzoek en innovatie. Europa zet ook in op regionale toppers. Gaat dit samen?
4. Nederland is een netto-ontvanger als het om onderzoek en innovatie gaat. Hoe kunnen we het in Horizon 2020 nog beter doen dan in het 7e Kaderprogramma?
5. Is de positie van de Nederlandse regio's en steden voldoende gewaarborgd in het nieuwe Nationaal Partnerschap Contract dat tussen Nederland en de Europese Commissie wordt gesloten?
6. Hoe kunnen de regionale gelden het best worden ingezet ten behoeve van het Nederlandse MKB?
7. Als we gaan van een systeem gebaseerd op subsidies naar een systeem van garantstellingen door de Europese Investeringsbank, zal dit de private investeringen dan doen toenemen?
8. Hoe wilt u dat de samenwerking tussen de Plattelandsfondsen, het Maritiem en Visserijfonds en de Regiofondsen voor bijvoorbeeld energieprojecten gaat werken?
9. Snijden wij genoeg in de bureaucratie?
10. Hoe kunnen we de regionale fondsen het beste inzetten voor het bereiken van de Europa 2020 doelstellingen in Nederland? Geven we hiermee ook een gepast antwoord op de voortgaande globalisering?



Lambert van Nistelrooij



Uitreiking "Member of the Year Award 2011" voor Regionaal Beleid

Lambert van Nistelrooij (1953, Nuland) is in het Europees Parlement woordvoerder voor de EVP-fractie in de Commissie voor Regionaal Beleid en lid van Commissie Industrie, Telecom, Onderzoek en Energie. Hij is vice-voorzitter van de Parlementaire Intergroep voor ouderenvraagstukken (AGE Intergroep) en van de Parlementaire Intergroep voor Stedelijke Aangelegenheden (URBAN Intergroep). In Brussel is hij verder penningmeester van de CDA-delegatie, bestuurder van de Europese Internetstichting (EIF), bestuurder van het Europese Energieforum (EEF), voorzitter van Knowledge4Innovation (K4I), lid van de Raad van Advies van ERRIN (Europese Regio's voor Research en Innovatie) en lid van de Raad van Advies van Netcarity en Soprano (Europees Netwerk voor Zorg en Veiligheid voor Ouderen in hun Thuisomgeving). Verder is hij voorzitter van de Raad van Toezicht van Prisma (dienstverlening aan mensen met een handicap) en lid van de Raad van Toezicht van Valkenhof (centrum voor verpleging en verzorging Valkenswaard).

Privé: Molenstraat 17A - 5087BM Diessen - Tel : +31.(0)6.502.02.737

Kantoor Lambert van Nistelrooij:

Europees Parlement

ASP 12E142

Wiertzstraat 60

B-1047 Brussel

Tel : +32.(0)2.284.74.34

Online:

lambert.vannistelrooij@europarl.europa.eu

www.lambertvannistelrooij.nl

www.twitter.com/lvnistelrooij

www.linkedin.com/groups/Europa-dichtbij-3997458

Uitgaven Europa Dichtbij:

1. Regionaal Beleid Revisited	Mei 2004
2. Van Halderberge tot Deurne: Europese Referendumcampagne	Juli 2005
3. Making Innovation Visible	December 2005
4. Vergrijzing, Kans en Uitdaging	December 2005
5. Handleiding EU Regionaal Beleid in Nederland	Augustus 2006
6. Energie is 'Hot'	December 2006
7. Creatieve Industrie: Recept voor Groei	Mei 2007
8. Wegwijs in een nieuw Regionaal Beleid in Nederland en de Europese Unie 2008-2013	September 2007
9. Het platteland in verandering: Bouwstenen voor een Vernieuwde Aanpak Regionaal Plattelandsbeleid	Januari 2008
10. Europa Dichtbij: Focus op Verandering	Januari 2008
11. Klimaatverandering: Een zaak van iedereen	April 2008
12. A new Regional Policy: Innovative ideas for the post 2013 reform	Oktober 2008
13. Regio's aan zet - naar een nieuw Europees Regionaal Beleid voor Nederland	Maart 2009
14. Europese waarden en normen: regionale identiteit en interculturele dialoog	April 2009
15. Brabanttuin, opmaat naar Culturele Hoofdstad	April 2009
16. Energie en klimaat: Naar Kopenhagen...en verder	November 2009
17. Vergrijzing en krimp: Kansen voor jong en oud in de 'zilveren economie'	December 2010
18. Ontwikkelingssamenwerking: Nieuwe aanpak voor Europa en Nederland	Mei 2011
19. Europese Structuurfondsen 2014-2020: Een toekomstperspectief	Oktober 2011
20. Investeren in de regio	Januari 2012

Colofon

Uitgave van Lambert van Nistelrooij



Realisatie 'Investeren in de regio'

Procesbegeleiding	Gijs Dupont en Joël Meggelaars
Interviews	Koos van Houdt
Vormgeving + productie	Van Beerendonk Communicatie + Creatie
Beeldmateriaal	Jacqueline Dubbink (pag. 13), Schwandt (pag. 19)